

TIENSTIENS

STEDELIJK EN NATUREL - NR 6 - ZOMER 2006

X.U. PASCAL DEBRUYNE, SINT-KRISTOFFELSTRAAT 24, 9000 GENT
ORIEMAANDELLIGS, ZOMER 2006
AFGIFTEKANTOOR GENT X, P508444, P.B. BC 10443

EEN NIEUWE STAD AAN DE DAMPOORT | KYOTO IN DE ACHTERTUIN
JOHAN SANCTORUM OVER DE SPONTANE STAD | TANGO DANSEN MET EEN LADDER

COLOFON

Radar is een open samenwerkingsverband tussen een aantal individuen en organisaties. Ze brengen vier keer per jaar de stadskrant Tienstiens uit, gekoppeld aan een interactieve website (www.tienstiens.org). In 2006 zet Radar onder de noemer 'de Stoot van de Stad' ook stedelijke acties op touw.

REDACTIE

Arthur De Decker, Mathias Bienstman, Marlies Casier, Natan Hertogen, Barbara Janssens, Berber Verpoest, Pascal Debruyne, Ariane Devriendt, Jan Boesman, Wouter Brauns, Sarah Keymeulen, Christiaan Debeuckelaer, Mohamed El Omari en Mohamed Lahlali (Divers en Actief), Lieven Deflandre, Dirk Holemans, Jonas Hulsens en de Schuunsgschgreivers van De Vieze Gasten

BEELDREDACTIE

freddy Willems, carmen devos, Hendrik Braet, Christiaan Debeuckelaer

WEBREDACTIE

Jan Versluys, Elias Vlerick en Aäron Willem

HOOFD –EN EINDREDACTIE

Pascal Debruyne, freddy Willems, Mathias Bienstman, Aäron Willem, Annemie Cautaeers, Mieke Nolf, Marlies Casier en Sarah Keymeulen

COVER EN VORM

Mario Debaene

CONTACT

Stadskrant Tienstiens
Sint-Kristoffelstraat 24
9000 Gent
redactie@tienstiens.org
0477 98 26 25

ADVERTENTIES

Personen of organisaties die willen adverteren in Tienstiens, kunnen mailen naar: advertentie@tienstiens.org

STEUN

Radar krijgt in 2006 financiële steun van JINT, Victoria Deluxe en Bij' De Vieze Gasten. Maar ook uw inbreng is nog broodnodig! U kunt een vrije bijdrage storten op het rekeningnummer 523-0460379-92 bij de ethische bank Triodos. Bij giften vanaf 12 euro ontvangt u Tienstiens gratis thuis.

INHOUD

Edito	p. 3
Gentenaars willen geen shoppingcentrum aan Waalse Krook	p. 4-5
Jonge Gentse acrobaat toont ziel van tango	p. 6-7
Natuurpunt Gent: 'Wij zijn ook de stad'	p. 8-9
Rechtstreeks van boer naar bord. Denk globaal, koop lokaal	p. 10-11
Vergeet voor één keer	p. 12
Infowarroom: de nieuwe beeldenstorm?	p. 12
Roltrap naar de Hemel	p. 13
Een nieuwe stad aan de Dampoort	p. 14-15
Schetsboek	p. 16
Rommelmarkt bij nacht	p. 16
Johan Sanctorum over de spontane stad	p. 17-19
Nieuwe bestemming voor ARBED industrieterrein	p. 20-21
Generatie 1000 euro in Gent	p. 22
De echte economen	p. 23
Recht op arbeid	p. 24
Poëzie	p. 25
Kyoto in de achtertuin	p. 26-27
Een kleine boodschap	p. 28-29
Weg van Gent	p. 30-32
Een voorzichtig man ziet het slechte, en verbergt zich	p. 33
Het ga je goed, Brugse Poort, het ga je goed	p. 34
Ongehoord?	p. 35

EDITO

Wobben. Zegt het je iets? Iedere hippe onderzoeksjournalist wobt er op los. Bij TiensTiens hebben we er ons ook aan gewaagd. Verwacht geen al te grote onthullingen. Toch bracht het beroep dat we deden op de Wet op Openbaarheid van Bestuur (WOB) een interessant nieuwtje aan het licht over het lokale hete hangijzer: Circus Mahy. De al geraadpleegde Gentenaars spreken zich massaal uit tegen een shoppingcentrum in het oude wintercircus. Nochtans kopte de Gentenaar op zondag 26 maart droogweg: 'Oud circus wordt winkelcentrum'. In ons openingsartikel belichten we die tegenstelling.

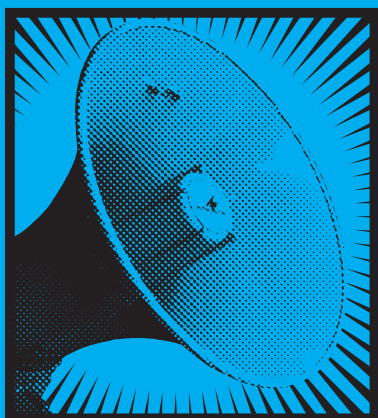
Nog twee andere artikels in deze zesde TiensTiens behandelen stadsontwikkelingsprojecten in Gent. We nemen een kijkje in de plannen voor de nieuwe wijk aan de Dampoort en stellen vragen over de toekomst van de vervuilde ARBED-site in Gentbrugge.

Een ander zwaartepunt in deze editie is het thema natuur en milieu. De Gentse afdeling van Natuurpunt en het Gents Milieu Front verdedigen hun standpunt. Wie verantwoord wil eten, krijgt een bord vol interessante weetjes en nuttige adressen.

De Schuunschgreivers van De Vieze Gasten bezingen hun geliefde Brugse Poort. Hun rake observaties gelden bij uitbreiding voor de hele 19de-eeuwse gordel van Gent.

Op het einde van dit nummer vind je meer literaire bijdragen. Een heemkundig getint artikel neemt je mee op een reis van Sint-Pieters naar Dampoort. En in het verhaal *Een kleine boodschap* krijgt een jongetje een brief van een zwerfster toegespeeld. Geen uitnodiging voor het debat over 'De Strijd om de Straat' dat we op 15 juli organiseren - maar wat is het dan wel?

DE STRIJD OM DE STRAAT

Op 15 juli organiseert Radar haar derde 'Stoot van de Stad'. Op de openingsavond van de Gentse Feesten debatteren we over het gebruik van de publieke ruimte: hoe gebruiken we onze pleinen en straten? Houdt de stadsbewoner van feesten of maken de opeenvolgende evenementen hem moe? Is de straat een plaats van ontmoeting of van conflict? Van kunst? Creativiteit? Commercie? Verderf? Strijd? Kom op zaterdag 15 juli om 20 uur naar het Hof Van Reyhove, Onderbergen 20, Gent. In samenwerking met Masereelfonds. Met de steun van de Europese Gemeenschap.

FOTOPROJECT IN DE KIJKER [HTTP://USERS.TELENET.BE/EDUMARJ/FOTOC CLUBGENT/INDEX.HTML](http://users.telenet.be/edumarj/fotoclubgent/index.html)

Circus Mahy © Lab-wan - <http://users.pandora.be/lab-wan>

GENTENAARS WILLEN GEEN SHOPPING CENTRUM AAN WAAELSE KROOK

De afgelopen maanden woedde het debat over de toekomst van Circus Mahy weer volop in de media. Daniël Termont sprak zich (al te voorbarig) uit voor een commerciële bestemming, in de lijn van de wensen van de Gentse VLD. Lijnrecht daartegenover staat de visie van minister Anciaux, die van het historisch waardevolle gebouw opnieuw een circuscentrum wil maken. Maar wat willen de Gentenaars zelf? Uit een nooit vrijgegeven bevraging die de stad onder zijn inwoners organiseerde, blijkt nu dat 99% zich uitsprak tegen een shoppingcentrum.

Als het van Daniël Termont (lijsttrekker van de SPA) en van Sas van Rouveroi (lijsttrekker van de VLD) afhangt, komt er in Gent een shoppingcentrum op de plaats van Circus Mahy en wordt er aan de Waalse Krook een nieuwe bibliotheek gebouwd. Dit verklaarden beide schepenen eind maart aan de media. Over de nieuwe bibliotheek is er stilaan een consensus gegroeid, na het afgevoerde idee voor een Forum voor Beeld, Dans en Muziek. Maar hoe sterk leeft bij de Gentenaars de vraag naar een nieuw shoppingcenter op deze site? Over de toekomst van De Krook is een participatiedebat beloofd waarvan het eerste deel plaatsvond tijdens de Gentse Feesten 2005, toen er nog geen definitieve beslissing

was gevallen over het Forum. In de Lammerstraat werd een tentoonstelling georganiseerd en iedereen werd opgeroepen zich uit te spreken over de door het stadsbestuur voorgestelde scenario's. Deze scenario's voorzien in maximaal twee volwaardige functies en in een nieuw plein als bindmiddel met het Wilsonplein. Met functies wordt hier bedoeld: wonen, werken, handel, horeca, cultuur of een gemengd programma. De twee functies worden ondergebracht in Circus Mahy en aan de Waalse Krook. Volgens de stadsdiensten werden deze scenario's al getoetst op hun haalbaarheid en wenselijkheid. De scenario's waarover de inwoners werden bevraagd kunnen als volgt worden samengevat:

SCENARIO	INVULLING CIRCUSMAHY	INVULLING WAAELSE KROOK
1	STEDELIJKE BIBLIOTHEEK	FORUM VOOR BEELD, DANS EN MUZIEK
1 BIS	STEDELIJKE BIBLIOTHEEK EN HORECA	FORUM VOOR BEELD, DANS EN MUZIEK
2	NIVEAU -2, -1, 0, EN 1: HANDEL EN HORECA NIVEAU 2 EN 3: KANTOREN NIVEAU 4 EN 5: LOFTS	FORUM VOOR BEELD, DANS EN MUZIEK
3	ZIE SCENARIO 2	BIBLIOTHEEK
4	BIBLIOTHEEK EN HORECA	SHOPPINGCENTRUM
5	BIBLIOTHEEK EN HORECA	BEWONING
6	WINKELS EN HORECA	BIBLIOTHEEK (STEDELJK OF VLAAMS)
7	CIRCUSCENTRUM, HORECA EN POLYVALENTE RUIMTE	BIBLIOTHEEK (STEDELJK OF VLAAMS)

De bezoekers aan de tentoonstelling konden een vragenlijst invullen met als titel “Wat moet er gebeuren met de site De Krook? Laat van je horen! Geef ons je mening!”
Deze vragen werden gesteld:
1) Welke invullingen zouden er moeten komen op de site De Krook (invulling Waalse Krook + invulling Mahygebouw)
2) Wat vind je van de voorstellen die de stad op de tentoonstelling naar voor schuift als mogelijke invulling? Welke vind je goed, welke niet?

Volgens de kranten waren er van 16 tot 23 juli dagelijks ongeveer 700 bezoekers.
Merkwaardig genoeg werden de resultaten van deze bevraging nooit bekend gemaakt. Als nieuwsgierige burger vroeg ik inzage. Tot mijn verbazing deelde de stadssecretaris mij in januari 2006 mee dat het stadsbestuur niet beschikte over het door mij gevraagde document. “Het is immers zo dat er (nog) geen rapport werd opgemaakt en dat de resultaten van de bevraging niet in een document werden verwerkt. De antwoorden op de vragenlijst zullen in de toekomst wel degelijk worden onderzocht en besproken, maar men wacht hiervoor op het startsein van de nog door de bevoegde minister aan te stellen projectleider.”
Na mijn protest tegen deze afwijzing bij de

Beroepsinstantie voor de Openbaarheid van Bestuur en na betaling van 35 euro bezorgde het stadsbestuur mij uiteindelijk een afschrift van de 171 ingevulde vragenlijsten.
Na analyse van de antwoorden kwam ik tot het volgende resultaat:

SCENARIO	% VAN DE UITGEBRACHTE STEMMEN
1	18,7
1 BIS	18,7
2	4,7
3	2,8
4	1,9
5	6,5
6	0,9
7	45,8
TOTAAL	100

Er werden door de deelnemers aan de bevraging ook alternatieven voorgesteld, zoals een botanische tuin, een overdekte markt, een danszaal, een overdekt speelplein, een ijspiste, enz.
Uit de resultaten komt duidelijk naar voor dat de overgrote meerderheid voor een culturele invulling pleit en absoluut niet wil weten van een shoppingcentrum (scenario 6) op deze plaats. 99,1% is geen voorstander van een winkelcentrum als mogelijke inplanting op de site. Zou het kunnen dat het resultaat van deze bevraging nooit eerder bekend werd gemaakt

omdat het niet overeenstemt met het voorstel van de stadstenoren, en dus maar beter geheim kon worden gehouden?
Als ‘beste optie’ komt uit de bevraging scenario 7 naar voren met 45,8% van de stemmen. Met dit scenario kiezen de Gentenaars ervoor om de oorspronkelijke functie van het Mahygebouw nieuw leven in te blazen: het gebouw zou dan een culturele invulling krijgen met de nadruk op circusactiviteiten. Het kan een circuscentrum worden met ateliers voor circusscholen, een circuseum, kantoren en horeca. Daarnaast voorziet dit scenario in een nieuwe en moderne bibliotheek aan de Waalse Krook, eventueel zelfs met een panoramische zaal en een dakterras ter hoogte van de scheldebocht. Dit scenario stemt ongeveer overeen met een voorstel van de Gentse CD&V-fractie en benadert ook sterk het toekomstbeeld dat minister Anciaux recent formuleerde over de site.
Hopelijk ziet het Gentse stadsbestuur, bij de verdere behandeling van dit druk besproken en sterk gemediatiseerde dossier, het belang in van een ruimere bevraging van zijn inwoners. Dan kan het uiteindelijke ontwerp de wil van de Gentenaars weerspiegelen...

ARTHUR DE DECKER
Reacties en links: www.tienstiens.org/tt6/p4

Op www.gentblogt.be kan je deelnemen aan de levendige discussie over de bestemming van Circus Mahy.
Met dank aan <http://users.pandora.be/lab-wan/> voor de foto's.

JONGE GENTSE ACROBAAT TOONT

ZIEEL VAN TANGO

Jan Haegens op Noche de la Pasion © Demarbaix France

“Wat mij zo fascineert aan acrobatie is dat je echte risico’s neemt. In theater speel je, in dans ook, maar in circus is het altijd echt. Ik denk dat ik als circusartiest verliefd werd op de tango, omdat het de enige dans is die je niet kan faken”, vertelt Jan Haegens (23). De jongeman was te zien op de Gentse Noche de la passion met een gewaagde combinatie van acrobatie en tango. Ingetogen tolde hij rond op het podium, met als virtueuze danspartner zijn geliefde circusattribuut: een ladder. We ontmoetten hem twee dagen na zijn optreden voor een gesprek over z’n leven in beweging.

Jan Haegens werd geboren in Zaffelare, een dorp twintig kilometer ten noordoosten van Gent. Na zijn humaniora in het Glorieux-instituut trok hij naar Brussel voor een opleiding aan de prestigieuze *Ecole Supérieure des Arts du Cirque*. Zijn leermeester was de Albanese Arian Miluka, een levende legende in de circuswereld die zowel Mao als Che onder zijn fans mocht rekenen. In zijn afstudeerproject, een knipoog naar Kafka, toonde Jan een dolgedraaide kantoorklerk die op zijn ladder letterlijk van het dossierkastje naar de muur hotst. Inmiddels is hij een jaar aan de slag als acrobaat. De ene dag treedt hij op voor de koningin, de volgende dag staat hij op een dorpsplein in Zuid-Italië. Sinds enkele maanden is hij niet meer weg te krijgen uit de Gentse dansscholen. Hij volgt er verschillende tangocursussen tegelijk. “Veel mensen dansen de tango en spelen er de passie bij. Maar zo werkt het niet: je moet de tango dansen zoals je bent. Ben je niet passioneel, dans hem dan serieus. Als je van nature heel grappig bent, maak er dan iets komisch van. Het is met tango zoals met circus: het is pas goed als het echt is.” En dus vroeg Jan Haegens zijn ladder ten dans. “Ik heb geprobeerd de ladder niet te bekijken als een object, maar als een volwaardige danspartner met een eigen ziel. Al stel ik me er zeker geen vrouw met blauwe ogen en blond haar bij voor.” Toen de Gentse tangoleraar Pol Van Assche Jan aan het werk zag met zijn ladder, wilde hij hem prompt als surprise act op de *Noche de la Passion*. Op het hoofdpodium van een tot de nok gevulde Bijlokekapel danste hij tussen wereldvermaarde salsa- en tangomeesters. Hij zette zijn dans in met een nummer van Arno. Een klassieke tango leidde hem vervolgens op de treden van zijn partner naar andere hoogten. Het huwelijk tussen tango en acrobatie was letterlijk en figuurlijk een evenwichtsoefening. “Tot op het laatste moment heb ik getwijfeld om één beweging achterwege te laten, waarbij ik van mijn ladder tuimel en die omgekeerd op de grond terecht komt. De beweging lijkt te fel. Speciale salto’s waar ik jarenlang op heb geoefend en waarmee ik steeds applaus oogst, heb ik geschrapt om de tango geen geweld aan te doen. Mensen kwamen me na het optreden zeggen dat ze het gevoel hadden dat ik een persoon van vlees en bloed in mijn handen had. Dat deed enorm veel deugd.”

DE MAGIE VAN EEN KOORDDANSER

Maar hoe raakte hij in de ban van het circus? Op zijn zestiende zag Jan een Franse koorddanser op meer dan twintig meter hoogte lopen tussen de torens in de Kuip van Gent. “Het heeft me enorm geraakt omdat het zo simpel was, moeilijk maar ook heel simpel. Die man had geen boodschap, maar hij liet een massa toeschouwers ademloos naar boven kijken, naar de hemel. Het hele plein was rustig. Dat was ongelooflijk mooi. Ik had gespaard voor een brommer, maar ik heb me een koorddans-installatie gekocht.” Hij besloot naar de circusschool te gaan, en leerde er door diepe concentratie zijn angsten en bewegingen te controleren. Zijn leermeester Arian Miluka bracht hem een denkoefening bij. “Met mijn ogen dicht speel ik in gedachten extreem traag alle bewegingen na waaruit mijn act bestaat. Voor een nummer dat

“Op mijn zestiende zag ik een Franse koorddanser op meer dan twintig meter hoogte lopen tussen de torens in de Kuip van Gent. Dat was ongelooflijk mooi. Ik had gespaard voor een brommer, maar ik heb me een koorddans-installatie gekocht.”

vijf minuten duurt, draai ik een film van een half uur af in mijn hoofd. Bij elke twijfel stop ik, en denk ik intens na. Bijvoorbeeld over hoe ik mijn pink zal bewegen, en dan ga ik weer door. Als ik daarna op scène kom, lukt het. Nu ja, meestal toch.’

EEN VAGEBOND MET STIJL

Omdat een circusartiest niet kan leven van optreden alleen, geeft Jan momenteel ook circusinitiatie aan de kunstacademie van Geraardsbergen. De *Noche de la Passion* was wel een opsteeker. Hij kreeg het aanbod om zijn act over te doen in Sevilla en Utrecht. Toch is hij niet van plan nu alle tangofestivals af te schuimen, en bij een circus wil hij al evenmin. “Ik vind de prenten van acrobaten uit de jaren dertig heel mooi. Het intrigeert me hoe die mensen kijken, er straalt een bepaald soort fierheid uit”. Het contrast met het moderne circus vindt hij teleurstellend. “Ik was onlangs in het circus van Moskou. De tent is kapot door nonchalance en verwaarlozing. De mensen die er werken zijn nors en kijken droef uit hun ogen. Het is net een fabriek. Daarmee voel ik geen verbondenheid. Ik wil iets doen met vreugde, met mijn hart.” Toch heeft hij het romantische beeld van circus al laten varen. “Op school ervoer ik al snel dat het circusleven meer inhoudt dan samen trucjes doen in de piste. Het vergt enorm veel discipline, en er heerst een zekere hardheid.” Maar hoe wil hij overleven als hij niet in het circus wil? Hij lijkt vooral uit te zijn op bijzondere ervaringen, meer dan op snelle verdiensten. Hij beweegt zich door het leven als een vagebond met stijl. Honderduit vertelt hij over zijn rondreis doorheen Italië. “Een keer traden we op in Neptuno, een heel klein stadje aan de kust. ‘s Middags had ik mijn eerste opvoering al gegeven. De tweede keer was ‘s avonds laat. Ik stond midden op een pleintje en rondom mij het volk, ingesloten door de mediterrane huizen. Overal hingen mensen uit de ramen. En dan hoor je in het donker het applaus naar boven aanzwellen. Een vrouw gooit je een zwierige handzoen toe. Dat is echt magisch. Puur theater. De dag erna is alles natuurlijk weer voorbij. Maar dan wenken op hetzelfde plein twee oude mensen, aan wie je je hele leven moet vertellen. Als je pech hebt, tonen ze je zelfs de kunstjes die ze vroeger hebben geleerd (*lacht*). Ik ga deze zomer zeker terug. In Italië houdt het circus nooit op.”

MATHIAS BIENSTMAN & SARAH KEYMEULEN

Reacties en links: www.tienstiens.org/tt6/p6

CIRCUS MAHY

Jan Haegens’ mening over de toekomst van het wintercircus in de Lammerstraat is duidelijk: “Ik heb liever dat ze het plasmijten dan dat ze er een bibliotheek of winkelcentrum van maken. Als ze het afbreken blijft het gebouw als een herinnering voortbestaan, en een herinnering kan je koesteren. Dan ga ik temidden de ruïnes staan, en me inbeelden hoe het geweest is. Maar als ze er een commercieel centrum of een bibliotheek van maken, ga ik wenen. Dat is de ziel van een gebouw stelen, de energie die er hangt compleet wegschrappen. Het liefst van al heb ik natuurlijk dat ze het unieke gebouw restaureren tot een circus. Al mogen jonge circusartiesten nu ook niet té veel verwend worden. Afzien hoort toch een beetje bij circus...”

A black and white photograph of a man with glasses and a beard, wearing a light-colored zip-up sweater over a dark jacket and dark trousers. He is standing in front of a large, dark bronze sculpture of a fish, which is part of a public art installation in a city street. The background shows a building with windows and a tree.

WIJ ZIJN OOK DE STAD'

Frank Maes © Freddy Willems

NATUURPUNT GENT DE POLITIEKE TOER OP

De Bourgoyen bruisen. Niet alleen tussen de rietkragen maar ook in de blokhut van Natuurpunt Gent gonst het van leven. De lokale vereniging (met maar liefst 3200 leden) is trots op haar memorandum* dat de natuur op de politieke agenda moet plaatsen. 'Naar een daadkrachtig groen- en natuurbeluid in Gent', kopt het document van Natuurpunt, en niet zonder reden. Het huidige stadsbestuur is niet gezakt op vlak van goed bestuur, maar moet meer inspanningen leveren om gedane belofes waar te maken.

"De voorbije weken zaten we al met een aantal politieke partijen rond de tafel. Er wordt wel naar ons geluisterd, zo heb ik de indruk," zegt Frank Maes, "maar het blijft natuurlijk afwachten wat er werkelijk wordt opgenomen". Is er interesse voor groene thema's bij de politieke partijen? "Goh", zegt Maes, "het is sympathieke materie, en het is een makkelijk thema, want wie is er nu tegen groen? Frank Beke zei ooit: 'iedereen is voor meer groen'. Dat is waar, maar tegelijk is het zodanig vanzelfsprekend dat het heel vaak vergeten wordt. Een goed groen- en natuurbeluid kost geld en vraagt politieke moed. Om meer groen te creëren in de stad moet je als politicus bijvoorbeeld huizen durven af te breken en dat is geen simpele beleidsdaad. Kijk maar wat er gebeurd is bij het project Zuurstof voor de Brugse Poort. Dit was een zeer goede bestuursdaad van schepen Temmerman. Er wordt veel te weinig geïnvesteerd in groen in de stad. Tegelijk wijzen tal van studies uit dat de stadsvlucht van vele jonge gezinnen net te wijten is aan het gebrek aan groen in de stad. Maar ook buiten de stad moet je als politicus knopen durven doorhakken: tegelijk een stadsbos realiseren en alle landbouwgrond vrijwaren, is onmogelijk."

Maes stelt dat er zonder twijfel een groot draagvlak is om meer te investeren in groen: "In het Leen in Eeklo hoor je Gents praten. Je moet kilometers rijden om een stuk bos te vinden. Bij mooi weer stroomt het natuurgebied de Bourgoyen-Ossemeersen vol met mensen. Dat is elke zondag opnieuw een betoging voor meer plekken als deze. Nochtans hoeft geen enkele partij zijn ideologie overboord te gooien om het gros van wat in het memorandum staat aan te pakken. Wij zouden niets liever willen dan dat partijen bij de gemeenteraadsverkiezingen tegen elkaar opbieden voor de groene thema's."

Meer groen betekent ook stoppen met het aantasten van de resterende open ruimte, een centraal punt in het memorandum. Dit is wat er tijdens de afgelopen legislatuur wél gebeurd is: verschillende gebieden die een groene bestemming konden krijgen, kregen een 'harde' bestemming. Ze werden woon- of werkgebied.

"De omgekeerde beweging zien we nauwelijks: harde bestemmingen worden zelden of nooit groen." Natuurpunt vraagt daarom een stop op het vastleggen van harde bestemmingen tot 2012. In plaats van nieuwe gebieden in te nemen kan er beter optimaal gebruik gemaakt worden van de bestaande gebieden.

Gent blijft één van de bosarmste gemeenten van Vlaanderen. "Eigenlijk vragen wij niets meer dan dat de eigen beleidsopties van het stadsbestuur waar gemaakt worden", zegt Maes. "Het stadsbestuur heeft een Ruimtelijk Structuurplan Gent goedgekeurd waarin werd gekozen voor 830 hectare bijkomend bos in de regio. Uiteindelijk is er slechts 560 hectare bos afgebakend in het Ruimtelijk Uitvoeringsplan. De Vlaamse Regering wil de landbouw ontzien en laat zich daarbij leiden door enkele zwaargewichten binnen de Boerenbond die persoonlijke belangen hebben bij de bestemming van de gronden." Maes begrijpt dit beleid niet, omdat er voor de landbouwers genoeg mogelijkheden bestaan wat plattelandsontwikkeling betreft. De creatie van groenpolen biedt nieuwe opties voor de

"Wij zouden niets liever willen dan dat partijen bij de gemeenteraadsverkiezingen tegen elkaar opbieden voor de groene thema's."

boeren, want zij kunnen zich dan richten op recreatie, hoevertoerisme en kunnen betrokken worden bij het beheer van bepaalde gronden. Natuurpunt vraagt aan de stedelijke overheid om het tekort aan bos te verhelpen via gemeentelijke Ruimtelijke Uitvoeringsplannen. Daarbij kan de oppervlakte bos aan drie van de 'groenpolen' van de stad uitgebreid worden: aan het Parkbos, het oud vliegveld Oostakker-Lochristi en aan de groenpool Vinderhoutse bossen-Groene Velden. Groenpolen liggen binnen grootstedelijk gebied en moeten ten dienste staan van de stadsbewoner. Openbaar groen op fietsafstand, dat is de idee. In die groenpolen moet er in de toekomst bos komen. Naast de uitbouw van de groenpolen hamert Natuurpunt erop om werk te maken van de 'groenassen'. Groenassen zijn aansluitende stukken groen die moeten toelaten dat je op een veilige manier Gent kan doorkruisen met de fiets.

Maar hoe zit het met de spanning tussen ecologie en economie? Tussen natuurbescherming en recreatie? Natuur en recreatie spreken elkaar niet tegen, volgens Maes. Kijk maar naar de Bourgoyen: een natuurgebied met vrij strenge regels, maar toch enorm populair. Net zoals het ijveren voor

natuur en groen niet in strijd hoeft te zijn met de uitbouw van een kenniseconomie binnen Gent. "Wij zijn geen wereldverbeteraars. Wij zijn een natuurvereniging en we zijn eerder pragmatisch ingesteld. We maken ons bijvoorbeeld geen illusies over de verdere uitbouw van de haven, maar we ijveren wel voor compensaties: waardevolle natuur in gebieden die een bedrijfsbestemming krijgen, moet worden gecompenseerd. Daarover wordt onderhandeld. We zijn wel grote pleitbezorgers voor meer sturing door de overheid en een pro-actief optreden. We willen dat politici hun macht meer aanwenden als het aankomt op groen- en natuurbeluid, in plaats van de macht uit handen te geven."

Naast de zorg om de natuur en het groen in en rond Gent ligt Natuurpunt ook wakker van haar eigen rol in de Bourgoyen, de plek die ze als actiegroep konden redden en waar ze al 35 jaar actief zijn. De vrijwilligers van Natuurpunt organiseren geleide wandelingen en vernieuwende initiatieven, betrekken bewoners bij het groenbeheer, ... Maar de verantwoordelijke schepen Decaluwe lijkt deze inspanningen niet steeds te kunnen waarderen. De vereniging ondervindt eerder onverschilligheid en zelfs tegenstand in plaats van ondersteuning, onder het mom dat de Bourgoyen eigendom zijn van de stad. "Natuurlijk is dat zo", stelt Maes, "maar wij zijn óók de stad, wij zijn betrokken Gentenaars, we zijn een duurzame en actieve burgerorganisatie. Is wat wij doen dan geen burgerparticipatie? Als men draagvlakverbreding wil, waarom ziet men dan niet dat wij dat al vijfendertig jaar doen? We weten niet eens of we onze werking in de Bourgoyen zullen kunnen voortzetten. Mogen we werken vanuit het nieuwe bezoekerscentrum dat nu in aanbouw is? We weten enkel dat de vergunning van ons lokaal begin 2007 vervalt. We merken dat het stadsbestuur aan een eigen vrijwilligerswerking werkt, los van onze ploeg. Naar de reden hiervoor kunnen we gissen. Misschien is deze vorm van zelfverzonnen participatie electoraal interessanter dan het ondersteunen van initiatieven van onderuit."

MARLIES CASIER

Reacties en links: www.tienstiens.org/tt6/p8

*Een memorandum is een soort brief aan de politieke partijen, die hen 'herinnert' aan de belangrijkste aandachtspunten rond een bepaald thema. Dit moedigt hen aan om die punten in hun programma op te nemen.
www.natuurpunt.be/gent
Onthaalcentrum 'De Grutto', Mahatma Gandhistraat 32, 9000 Gent.

DENK GLOBAAL

RECHTSTREEKS VAN BOER NAAR BORD

Pleitbezorgers van biologische voeding verklaren het al langer: de liefde voor de wereld gaat door de maag. Maar nu blijkt dat echte wereldverbeteraars hun heil misschien beter zoeken bij boerenvoer dan bij biovoer. “Wie het milieu echt wil helpen, koopt beter lokaal geproduceerd voedsel dan biologische producten die van de andere kant van de wereld worden aangevoerd”, aldus prof. Jules Pretty en prof. Tim Lang.

De laatste jaren volgden de voedselcrisisen elkaar in razendsnel tempo op. De rol die de agro-industrie hierin speelt en haar impact op het milieu, het dierenwelzijn en de voedselkwaliteit en -veiligheid zijn intussen duidelijk. Om maar één voorbeeld te geven: in Vlaanderen alleen al lopen een paar miljoen varkens rond op een beperkt aantal vierkante meters. Dat maakt onze nationale landbouw bijzonder gevoelig voor een uitbraak van de varkenspest. En dan verzwijgen we nog hoe gezellig het is in de stallen waar de dieren resideren. Bovendien moeten ook varkens zo nu en dan eens op de plee, en de boeren konden tot voor kort enkel op de eigen gronden terecht met de duizenden liters varkensmest die daarvan het resultaat waren. Het heeft dan ook meer dan één mestactieplan gekost om ervoor te zorgen dat onze landbouwgronden gezond blijven. Tegenwoordig staat de familiale boerderij op verdwijnen. Het is bijna onmogelijk te concurreren met de (half)industriële landbouw. Daarenboven zijn ook de westerse consumptiepatronen veranderd. Wie koopt er nog groenten bij de boer uit de regio? Dan liever Noord-Amerikaanse worteltjes of biologisch geteelde prei uit Oost-Europa. Op het eerste zicht lijkt het een goede zaak dat de landbouwindustrie en mondiale distributie steeds meer biologische producten in hun aanbod opnemen, maar of dat op zich zo gunstig is voor de kleine boeren in het noorden én in het zuiden is een andere vraag. We moeten daarom niet enkel het aanbod onder de loep nemen, we moeten ook durven stilstaan bij de vraag hoe landbouwproducten worden geproduceerd en wie daar voordeel bij heeft. Met andere woorden: of

landbouwproducten nu van biologische oorsprong zijn of niet, bij massaproductie en massatransport van voeding neemt de druk op het milieu sowieso toe. De nood aan duurzame landbouw en een duurzaam consumptiepatroon op wereldschaal dringt zich dan ook op.

NAAR KORTERE KETENS

Zoals gezegd betekent duurzaam consumeren meer dan biologisch eten kopen. Voedsel legt meer kilometers af dan ooit. Vaak is de afstand tussen de plaats waar boeren voedsel produceren en die waar gezinnen hun bonen en *patatten* consumeren enorm groot. Bovendien wordt voedsel in heel veel gevallen onnodig verpakt en getransporteerd. Als het voedsel al niet uit een ander werelddeel komt,

Als consument heb je macht over jouw boodschappentas en kan je actief deelnemen aan een duurzame en ecologisch verantwoorde economie.

wordt het nog steeds uren rondgereden alvorens op uw bord te belanden. Aardappelen die in de buurt van Gent geteeld worden, reizen eerst af naar de veiling, om daarna in het depot van het grootwarenhuis te belanden. Uiteindelijk, na ettelijke honderden kilometers, komen ze dan toch weer terecht in een winkel in het Gentse.

Om een dergelijk milieuonvriendelijk surrealisme tegen te gaan, worden steeds meer korte keteninitiatieven genomen. Voedsel uit een korte ketencircuit garandeert de consument goedkoop, vers en gezond eten met een grotere controle op het product. Door lokale boeren en lokale consumenten dichter bij elkaar te brengen, slinken de afgelegde kilometers, dalen de prijzen en wordt de lokale economie ondersteund. Boer, consument én milieu hebben dan ook baat bij de handel in grondgebonden, lokaal voedsel. De grote steden en hun inwoners kunnen hier een belangrijke rol in spelen. Als consument heb je macht over jouw boodschappentas en kan je actief deelnemen aan een duurzame en

ecologisch verantwoorde economie. Het enige wat je moet doen, is producten kopen die rechtstreeks van de boer worden afgezet. En rechtstreekse aankoop biedt nog meer voordelen. De wat verwaterde band tussen stad en platteland wordt weer meer aangehaald en kinderen schrikken zich geen aap meer bij hun eerste tochtje naar de kinderboerderij. Bovendien heeft samen kopen ook een positief effect op het buurtleven: kijk maar naar de boerenmarkten...

Toch is het niet enkel een zaak van consumenten. Ook lokale en hogere overheden kunnen hun steentje bijdragen. De stad en provincie kunnen duurzame landbouw op het platteland actief ondersteunen door te kiezen voor een positief economisch en ecologisch beleid ten voordele van kleinschalige boerenlandbouw. Hoe? Bijvoorbeeld door de stadsbelasting voor een stand op boerenmarkten te verlagen. Of door gewone marktkramers die lokaal voedsel verkopen ook een korting te gunnen. En waarom ook geen promotie voor winkeliers die dat consequent doen? Verder zou er actief gewerkt kunnen worden aan het opstarten of aantrekken van boerenmarkten in wijken, gemeenten en steden waar die nog ontbreken. Meer landelijke gemeenten zouden op hun beurt hun boeren kunnen stimuleren om in dergelijke initiatieven te stappen door hen de nodige contacten door te spelen.

EEN GREEP UIT HET AANBOD: KORTE KETENINITIATIEVEN

Boerenmarkten

Een boerenmarkt verschilt van een gewone openbare markt doordat enkel land- en tuinbouwers op deze markt verkopen. Bovendien verkopen ze hoofdzakelijk zelfgeteelde producten. Het aanbod wisselt dan ook naargelang het seizoen. De boerenmarkten in Gent hebben ook een belangrijke sociale functie. Enkele boerenmarkten ontstonden uit de buurtwerking: de markt is immers een ideale ontmoetingsplaats. Probeer het laatste weekend van de maand te gaan, dan krijg je op enkele markten gratis een kopje koffie aangeboden en dat nodigt altijd uit tot een gezellige babbel. In

KOOP LOKAAL

Gent zijn er momenteel vier boerenmarkten, een vijfde is in opstart in Gentbrugge:

- Boerenmarkt De Toekomst: Halvemaanstraat Sint Amandsberg, elke zaterdag van 9-12u. De laatste zaterdag van de maand is er koffie.
- Boerenmarkt Brugse Poort: Charles l'Epéeplein, elke zondag van 8-12u. In juni staat hier ook een aardbeienkweker. De laatste zondag van de maand is er koffie.
- Boerenmarkt Blaisantvest/ Vogelenzang: elke donderdag van 14-18u.
- Boerenmarkt Oostakker, Oude bareel: elke vrijdag van 16-19u.
- Gentbrugge (in opstart): elke woensdag van 16-19u.

Alle andere boerenmarkten in België zijn te vinden op de website van Plattelandsontwikkeling vzw: www.plattelandstad.be. Elke vrijdagochtend is er in Gent bovendien een biologische markt op de Groentenmarkt, waar je van 8-13u bioboeren met hun producten kan treffen.

Voedselteams

Voedselteams zijn groepjes mensen uit een zelfde buurt die samen groenten, fruit, zuivel en eventueel andere producten rechtstreeks bij lokale producenten aankopen. De basisgedachte is dat lokaal geproduceerd voedsel ook lokaal geconsumeerd wordt, onder het motto 'weet wat je eet'. De deelnemers organiseren zelf het team: bestellingen, betalingen, ... Ze bepalen als team wat ze kopen, bij wie ze kopen en welke criteria belangrijk zijn. De deelnemers komen af en toe samen om te vergaderen, ze bezoeken boeren en proeven hun producten. In Gent zijn er vier voedselteams actief in verschillende wijken: Sint-Amandsberg, Heirmis-Macharius, Sint-Pieters en Rabot. Meer info op www.voedselteams.be

Groenteabonnementen

Er zijn een zestal biologische boerderijen die hun groenten en fruit rechtstreeks afzetten in Gent. Ze doen dat onder de vorm van groenteabonnementen. Wekelijks kan je op verschillende plaatsen in de stad je groentemand afhalen. Afhaalpunten vind je praktisch overal. Een groentemand brengt biologische, gevarieerde, prijsvriendelijke en uiterst verse groenten op je bord. Je krijgt soms ook minder bekende en zelfs bijna vergeten

groenten mee, zoals snijbiet of pastinaak. De meeste verdelers geven ook een nieuwsbrief uit met daarin handige tips en lekkere recepten. Alle info vind je onder 'voeding' op www.milieuvadviswinkel.be.

Warmoezenier

De Warmoezenier is een samenwerking van biologische tuinbouwers die hun groenten en fruit rechtstreeks verkopen in het centrum van Gent. Het is de ideale plaats om extra verse groenten aan een betaalbare prijs te kopen. Bovendien steun je vanuit de stad zo rechtstreeks de biologische boeren. Ook hier vind je minder gekende groenten en fruit, variërend naargelang het seizoen. De Warmoezenier kent nog de gezelligheid van een kleine en verse buurtwinkel (of zelfs boerderijwinkel) waar de winkeliers je graag wat extra uitleg geven.

Warmoezenier, Kasteellaan 58, Gent. Open op maandag en donderdag van 15-20u en op zaterdag van 10-13u.

Vaak is de afstand tussen de plaats waar boeren voedsel produceren en die waar gezinnen hun bonen en patatten consumeren enorm groot.

Blauwe Bloem

De Blauwe Bloem is een natuurvoedingswinkel in het centrum van Gent die werkt via de associatieve economie. De klanten kunnen zich op een eenvoudige manier als actieve en bewuste consumenten opstellen. Ze kunnen aan de winkeliers (die voor goede en kwalitatieve levensmiddelen zorgen) hun specifieke vragen en noden kenbaar maken. Ze geven dus op voorhand aan welke producten ze nodig zullen hebben. Er is ook een bijzondere structuur ontwikkeld voor de prijsvorming.

Lange Steenstraat 52, Gent. Tel. 09/2330574 of zie www.de-blauwe-bloem.org

Hinkelspel

Het Hinkelspel is een coöperatieve kaasmakerij langs de Lousbergkaai. Deze kleine kaasmakerij werkt nog met rauwe (dagverse) melk. De biologische melk wordt gehaald bij twee melkveebedrijven die ook aandeelhouder zijn van het Hinkelspel en dus kunnen meepraten over eerlijke melkprijzen. Als je als klant zo'n

heerlijk en toch betaalbaar product koopt kan je genieten van de smaak en ondertussen een stukje solidariteit betonen met de boer en tuinder. Met klinkende namen als 'Pas de bleu', 'Pas de rouge', 'Bellie' en 'Herbie' kan je de traditionele kaas- en wijnavond een extra dimensie geven!.

Het Hinkelspel cvba, F. Lousbergskaaï 33, Gent. Tel. 09/224.20.96 of zie www.hethinkelspel.be

Boerderijen

In de onmiddellijke omgeving van Gent zijn er twee biologische boerderijen. Beiden doen aan thuisverkoop.

't Landhuis is een sociaal tewerkstellingsproject van vzw Ateljee en heeft een biologische boerderijwinkel.

Warmoezeniersweg 10, Gent. Tel. 09 221 42 59 of zie www.ateljee.kringloop.net

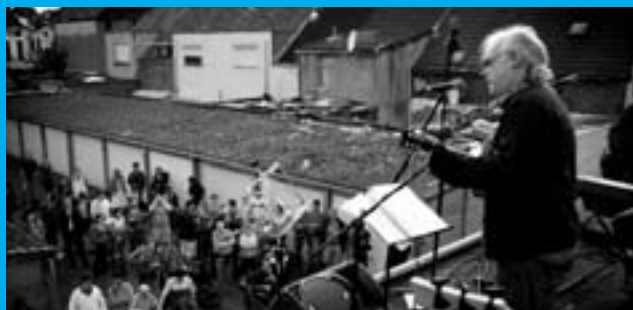
De Bekwame Boon in Drongen is een biologische zorgboerderij die gespecialiseerd is in biologische aardbeien en biologische konijnen. Met het aardbeiseizoen voor de deur is het zeker de moeite om eens tot in Drongen te fietsen.

Beekstraat 40, 9031 Drongen, Tel 09/383.09.38 of zie www.debekwameboon.be

BARBARA JANSSENS & NATAN HERTOGEN

Reacties en links: www.tienstiens.org/tt6/p10

VERGEET VOOR ÉÉN KEER...

'Vergeet voor één keer hoeveel geld een miljoen is.' Iedereen kent toch de verzuchting van charmezanger Louis Neefs?

Om iets te kunnen doen aan de toekomst, moeten we eerst het verleden bestuderen. Er is één detail in het komen en gaan van gebouwen in de stad dat me altijd al is opgevallen: verkrotting treedt altijd eerst op waar de kwetsbaarheid het grootst is. Al eens gelet op het aantal hoekhuizen dat langzaam maar zeker stond te verkrotten en als een rotte kies wachtte op algehele verwijdering? Volgens mij is het een feit: weer en wind tasten hoekhuizen sneller aan dan andere. Lieg ik of zijn het mijn ogen?

Ik merk alleszins dat doorheen de jaren heel wat hoekhuizen in onze stad verkommerden en uiteindelijk werden afgebroken en vervangen door een afschermd staketsel voor een reclamebureau. Daarop kan de voorbijganger of automobilist dag in, dag uit die stoere nieuwe wagen bewonderen of een leuk ogende dame die ons weer iets nieuws tracht te verkopen... Ondertussen wordt hun oog onttrokken aan het echte probleem: de verkrotting.

Er zijn altijd wel illustere heren en dames geweest die met nieuwe ideeën naar voren kwamen. Zelf loop ik al heel lang rond met deze stupide gedachte: waarom maken we van al die vervallen, gesloopte en door reclame ingepalmde hoekpanden geen stukjes groen? Toch een mooi groenidee, als je kijkt hoe prachtig de paaslelies bloeien op slanke stroken groen langs de boulevards en hoe verleidelijk ze ons wijzen op de komst van de heerlijke lente? En let maar eens op hoe her en der in de buurt bloembakken de grijze vensterbanken versieren.

Ja, ik loop er al heel lang mee rond, met dat gekke idee... Maar is het wel zo stom als het lijkt? Droom even met mij mee in de stede van Gent en laat je ogen dwalen langs de vele straten... Verwijder met één pennetrek ieder hoekhuis in verval. Verwijder met nog wat meer Tipp-ex elke reclameboodschap die dat ergerlijke braakliggende hoekje verbergt. En laat dan de jonge (of oudere) heren en dames graffitikunstenaars de achterstaande blanke gevels beschilderen met prachtige taferelen. Laat ons een boom en wat gras planten in die stenen woestijn van de stad. Ik had gedacht: één boompje dat precies het ter ziele gegane hoekhuis zou vervangen... geflankeerd door een tafel met bankjes om van de ruimte een ontmoetingsplaats te maken. Eureka... voor een heropleving van de buurt in kleine stappen? Iedere straat zijn eigen kleine stukje park waar het gezellig toeven is en toch zo dichtbij. Kleinschaligheid verkozen boven grootschaligheid. De vraag is: waarom kan zo'n initiatief eigenlijk niet lukken? Een minuscule parkje op iedere hoek van de Brugse Poort zou het uitzicht van de stad alvast grondig veranderen en verbeteren. Of is al dit kleurrijke groendenken dan toch een illusie waar wij graag mee leven, terwijl de harde werkelijkheid blijft draaien rond het woord 'geld'?

ERIK LIPPENS

Reacties en links : www.tienstiens.org/tt6/p12

INFOWARROOM DE NIEUWE BEELDENSTORM?

We leven in een beeldcultuur waarin we dagelijks overspoeld worden door visuele prikkels. Maar die beeldenstroom wordt slechts door een kleine groep mensen geproduceerd. Bovendien zijn we onvoldoende opgeleid om beelden – in tegenstelling tot taal – te kunnen 'lezen'. "We zijn beeldanalfabeten", stelt Dirk Holemans van Victoria Deluxe onomwonden. Met Infowarroom, een samenwerking met De Balie (Amsterdam) en Vooruit, wil Deluxe daar tegen ingaan.

"De bedoeling is dat je anderhalf uur wordt ondergedompeld in een lawine van beelden, columns en analysestukken om daar nadien als kijker zelf mee aan de slag te gaan", licht Holemans het project toe. Tijdens de eerste try-out in de Vooruit was het onderwerp 'speelse eliminatie', een beproefd concept dat wordt toegepast in allerlei realityprogramma's. "De commerciële zenders slaan ons om de oren met dit soort formats waarbij de publieke ruimte verdwijnt en de private ruimte wordt uitvergroet. Gezien de populariteit van deze formats verwondert het ons enorm dat er haast geen debat over bestaat. Met Infowarroom willen we dat debat wel aangaan." Met de

"We leren allemaal lezen en schrijven, maar ondanks het feit dat we uren per dag voor een beeldscherm zitten, leren we niet hoe we naar beelden moeten kijken."

'beeldenstorm' pleit Deluxe voor meer beeldkritiek en beeldanalyse. "Als sociaalartistieke organisatie werken we met mensen die normaal moeilijk aan de bak komen. Het is schrijnend hoe clichématig deze groep in de media in beeld wordt gebracht. Vanuit deze wetenschap willen we met autonome beeldvorming de dominante media een kritische spiegel voorhouden. Algemener is Infowarroom ook een project van beelddeducatie. We leren allemaal lezen en schrijven, maar ondanks het feit dat we uren per dag voor een beeldscherm zitten, leren we niet hoe we naar beelden moeten kijken. Je zou kunnen zeggen dat we allemaal beeldanalfabeten zijn. De valkuil van beelden is dat ze door de montage, die altijd een leugen is, anders overkomen dan ze werkelijk zijn. Bovendien vormen tv-makers op dit moment een heel beperkte groep, terwijl televisie het massamedium bij uitstek is. De makers willen dat het liefst zo houden, zo hebben ze geen pottenkijkers. Om al die redenen is beeldkritiek voor ons even belangrijk als leren lezen."

Voor de eerste Infowarroom over 'eliminatie' trok TiensTiens met een paarsfluwelen zetel de straat op om voorbijgangers te polsen naar hun ervaringen. Het resultaat was een videoclip van getuigenissen over wachten op een woning, pesten op school, hopen op een job, wachten op papieren, niet binnen mogen in de dancing... Eén iemand werd zelfs ontslagen door de bakker omdat ze te klein was: 'ze kon niet aan de taartjes'. Het filmpje, dat kadert in het project 'Stoot van de Stad', werd vertoond in de Vooruit en is te bekijken op onze website www.tienstiens.org Misschien komt u er zelf wel tegen?

Bekijk ook de foto's op pagina 36!

BERBER VERPOEST

Reacties en links : www.tienstiens.org/tt6/p12b

ROLTRAP NAAR DE HEMEL

© freddy willems

Sinds de dag dat de burgemeester is verhuisd, is niets meer zoals vroeger in onze vergeten straat. Zolang de burgemeester hier resideerde, zou geen enkele sluikstorter het in zijn blote hoofd hebben gehaald om overdag zijn camelot op de hoek van onze straat te dumpen. De burgemeester bevond zich namelijk altijd overal tegelijkertijd: in zijn Zetel, op de Aarde en in zijn Deurgat. Met zijn bulderstem die het aantal decibels evenaarde van een roedel zeekoeien op de vlucht voor een misthoorn, verdreef hij elke potentiële sluikstorter uit de straat. Sinds de dag dat de burgemeester is verhuisd, moet ik geen oordopjes meer dragen om te kunnen slapen maar zijn ook de onverlaten opnieuw begonnen met hun sluiske activiteiten.

Ik ben zes jaar naast Gustaaf, zo heet de burgemeester met zijn jongensnaam, gehuisvest geweest. Hij is er nooit in geslaagd om mijn exotisch klinkende naam te onthouden, laat staan uit te spreken, hij noemde me steevast ‘manneken’. Af en toe sprak hij me ook aan als ‘mijnheer de professor’, één keer zelfs, monkelend, als ‘baron Von Munchhausen’, toen ik mij op een blauwe maandag buiten had gewaagd met een soortement van aktetas in mijn hand, in mijn beste jas, en ik voor de gelegenheid mijn haar had gekamd omdat ik naar de Ramen moest om een aanslagbiljet van het jaar 2003. “Zitten daar boeken in of bakstenen, manneken?”, vroeg hij bij die gelegenheid met blinkende pretoogjes. Gustaaf was uit een werkmansbroek geschud, stond op zijn veertiende al in de textielfabriek. Mensen die een plastron en een pak droegen, behoorden niet tot zijn stand en *white collars* konden a priori geen goede bedoelingen met hem hebben.

Vorige week ben ik op theevisite geweest bij de burgemeester in zijn nieuwe onderkomen. We hebben blikjes Cara pils gedronken en naar Kuurne-Brussel-Kuurne gekeken op zijn versleten televisietoestel, zoals vroeger. De burgemeester woont nu aan de rand van de stad in een parkje, heel landerig, geen Turkjes om tegen uit te vliegen als ze hun bal tegen zijn raam aanschoppen, kwetterende mussen in de struiken in plaats van loens ogende schabbernakken die hun ongeselecteerde restafval voor zijn gevel willen deponeren. Ook geen overjarige hippiebuurman die om de vijf voet om tabak en blaadjes komt schooien of om een pleister omdat hij weer eens met zijn blote voeten in een punaise is getrapt, en die bij nacht en ontij zeven keer na elkaar loeihard ‘Stairway to Heaven’ van Led Zeppelin door zijn boxen jaagt en de lyrics meebult.

“Manneken, manneken”, zei hij, “ge kunt niet geloven hoe rustig het hier is.”

Omdat ik zo geleerd ben, of toch doe alsof, mag ik het papierwerk van de burgemeester verzorgen, wat voor mij een hele eer en een waar

genoegen is. De burgemeester heeft een half jaar geleden een aanvraag ingediend om een huursubsidie te bekomen, en daarvoor is enig geduld aangewezen, alsook een kopieerapparaat. Alles leek bijna in kannen en ketels, maar nu had zijn correspondent hem schriftelijk laten weten dat zijn aanvraag niet verder kon worden afgehandeld, aangezien hij niet in het bezit was van een 66 0/0, een recent attest dat de handicap van de burgemeester bevestigde. Misschien verkeerde de betreffende ambtenaar in de veronderstelling dat de burgemeester met Sunair naar Lourdes was geweest. En dat zijn linkeronderarm er aldaar op miraculeuze wijze terug was aangegroeid of in een goddelijke schicht uit zijn elleboog was gefloept. Hij kon daarom geen genoegen nemen met het medisch rapport betreffende de gevolgen van het werkongeval van burgemeester Gustaaf, dat diep uit de vorige eeuw dateerde en hem definitief arbeidsongeschikt maakte.

Wie zal het zeggen? Het zijn niet alleen de wegen van god die ondoorgrondelijk zijn, die van minister van Wonen Marino Keulen zijn eveneens niet te onderschatten.

Het zij zo, we geven de strijd niet op en zullen niet versagen, het gaat er in de eerste plaats om dat de molen van Holle, Bolle Gijs (papier hier!) onverwijld draaiende blijft. Dus zijn de burgemeester en ik begonnen met onze queeste naar een formulier 66 0/0 en heb ik in afwachting een verzoekschrift ingediend om te beletten dat het dossier van de burgemeester onontvankelijk wordt verklaard vanwege het ontbrekende stuk.

Ofschoon de burgemeester daar proper woont, aan de rand van het park, met tetterende mussen in groene bomen, is het toch niet allemaal hout wat blinkt. In zijn vorig onderkomen rook het niet bepaald naar de wilde frisheid van limoenen. Maar het onophoudelijke stankveld dat in en rond zijn tweekamerflatje zweeft, is zelfs voor een snipverkouden neushoorn in het hartje van de winter nauwelijks te verdragen. Achter het park bevindt zich namelijk een familiestokerijtje waar één of andere – naar ik hoop streekgebonden - alcoholische drank wordt gebrouwen, ik vermoed naar een aloud recept op basis van rottende aardappelschillen en varkenslevers die men drie jaar in houten vaten in de zon laat gisten.

Of hij daar geen last van heeft in de zomer? Weer die triomfantelijke grijns. “Maar manneken”, zegt hij, “Zomer of winter, sinds mijn accident ruik ik juist niks meer”.

LIEVEN DEFLANDRE

Reacties en links : www.tienstiens.org/tt6/p13

© Foto's Freddy Willems

EEN NIEUWE STAD AAN DE DAMPOORT

Een bekend Rotterdams ontwerp bureau zocht een nieuwe bestemming voor de oude havendokken die er na het wegtrekken van de havenactiviteiten troosteloos bijliggen. Het resultaat is een stadsvernieuwingsproject van gigantische omvang met parken, een jachthaven en talloze nieuwe woningen.

EEN NIEUWE BESTEMMING

De oude dokken beslaan een gebied van ongeveer 57 hectare rondom het Houtdok, het Handelsdok en het Achterdok in het noordoosten van Gent. In de 19de eeuw vormde het terrein samen met het kanaal Gent – Terneuzen de spil van de Gentse haven. Vanaf het einde van de 19de eeuw weken echter veel haven- en watergebonden activiteiten uit in noordelijke richting en kreeg het gebied nog maar weinig nieuwe impulsen. Het verdwijnen van het Havenbedrijf in het begin van 2000 betekende de definitieve doodsteek.

De herbestemming van deze oude dokken maakt integraal deel uit van het Masterplan Scharnier (beter bekend als het Scharnierproject), waarin drie zones zijn afgebakend. Met het deelproject 'Oude Dokken' mikt het stadsbestuur vooral op de ontwikkeling van woon- en werkzones als antwoord op de nijpende be-

hoefte aan kwalitatieve woningen. De stad wil er 'experimenteren met alternatieve woonvormen' en reserveert twintig procent van het woningenbestand voor sociale woningbouw.

Het Masterplan Scharnier is slechts één van de zes 'strategische en gebiedsgerichte projecten' die in het Ruimtelijk Structuurplan Gent zijn goedgekeurd. De stationsomgeving van Sint-Pieters, Flanders Expo ('The Loop'), het wetenschapspark Zwijnaarde, het kouter- en bulkenlandschap rond Dronen en de Gentse Kanaalzone zijn andere 'prioritair te ontwikkelen gebieden' in het rijtje. Met al deze projecten wil het stadsbestuur een duurzame stadsontwikkeling realiseren door de stadsvlucht tegen te gaan, het gemeenschapsleven te bevorderen, de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de openbare ruimte te vergroten en het gebruik van alternatieve transportmiddelen te stimuleren.

WONEN AAN HET WATER

De herbestemming van de oude dokken moet een publiek-private samenwerking worden tussen de stad en projectontwikkelaars. De stad zal vooral instaan voor de infrastructuurwerken, de private investeerders voor de woning- en kantoorbouw. Om het stadsontwerp

wervend genoeg te maken werd een architectuurwedstrijd uitgeschreven. OMA (*Office for Metropolitan Architecture*), een Rotterdams architectenbureau onder leiding van Rem Koolhaas, maakte het winnende ontwerp waarmee het Stadsontwikkelingsbedrijf (AG SOB) geïnteresseerde bouwpromotoren zal proberen te overtuigen. Het winnende ontwerp wordt omschreven als "een heldere stedenbouwkundige ontwikkelingsstrategie voor het gehele stadsdeel tussen de binnenstad en de spoorbundel van Gent-Dampoort." De grote kracht ligt er volgens het AG SOB in dat de nieuwe woonblokken maximaal op het water (de dokken) zullen worden betrokken. De nieuwe dynamische skyline en de grote interactie met het bestaande landschap zijn enorme pluspunten die moeten zorgen voor een 'ongeziene belevingswaarde' van de site naar de stad toe en omgekeerd.

Samengevat voorziet het ontwerp 3200 woongelegenheden voor 6000 bewoners in een "aangename mix van wonen, kantoren, handel en groen". Om het te ontwikkelen gebied aansluiting te laten vinden op de binnenstad zullen kanalen en waterwegen opnieuw opgelegd worden.

Een andere belangrijke verandering die gepaard

gaat met dit project is de verschuiving van de Ring. Agnieszka Zajac (projectverantwoordelijke Oude Dokken bij AG SOB): “De site ligt redelijk dicht bij de stadskern, maar dat merk je nu niet echt omdat de ring aan de linkerkant ligt. Dat gaat veranderen, want de ring verschuift naar de Afrikalaan. De huidige drukke baan wordt een gewone verbindingsweg zodat de linkeroever ontspannen en verkeersarm wordt. Er komen ook voetgangers- en fietsbruggen zodat je vanaf de site moeiteloos de historische stad kunt bereiken.” Verwacht wordt dat het project begin 2007 van start kan gaan en dat het 10 tot 15 jaar zal duren voor alles klaar is.

Het Handelsdok en de Handelsdokbrug

Het anderhalve kilometer lange Handelsdok zal in de binnenstad komen te liggen na de verplaatsing van de R40, de kleine ring rond Gent. De invulling bestaat vooral uit woningen en kantoren. De oevers of kaaien langs het Handelsdok worden lange promenades voor de lokale bewoners, bewoners van andere wijken en voor toeristen.

De nog aan te leggen Handelsdokbrug, een brug tussen het Handelsdok en de Muide, zou zorgen voor een oplossing van verkeersproblemen in het hele Scharnierproject. Via deze brug zal het doorgaand verkeer naar de Afrikalaan geleid worden. De Afrikalaan is breed genoeg om als stadsring te fungeren. De iets verderop liggende Koopvaardijlaan is dat echter niet. Om te vermijden dat in de Koopvaardijlaan een huizenrij gesloopt moet worden, tekende OMA een alternatief traject uit. De stadsring komt nog altijd langs de Afrikalaan, maar in plaats van af te draaien naar de Koopvaardijlaan, komt er een nieuwe weg vlak naast de spoorweg, “(...) niet via een tunnel, maar met een brug zo hoog als de huidige spoorwegberm. Een brug is een stuk goedkoper en op die manier sneller te realiseren. Het verkeer kan zo over het kruispunt Dampoort rijden. Als je de hallen van het Dampoortstation wat zou doortrekken, zal je op het kruispunt niet eens zien dat er een brug is.” (De Standaard, 18 maart 2006).

Het Houtdok

De kaaien van het Houtdok worden, als aansluiting op de Muide, eveneens vooral ingevuld met woonruimte. Het ontwerp voorziet ook in een recreatieve haven.

In het achterliggende gebied komt een multifunctioneel complex met ruimte voor kantoren, handelszaken (grootschalige handelszone) en toeristische activiteiten. De voorwaarden zijn wel de verplaatsing van de R40 naar de Afrikalaan en de stopzetting van industriële activiteiten in de Aziëstraat en de Chinastraat.

Dok Noord

Dok Noord, waar de ACEC-site ligt, is bestemd voor ‘grootschalige kleinhandel’. Ook woonruimte, een aantal culturele functies en veel groen (zo’n 69.470 vierkante meter park) zijn hier voorzien.

De bewoners zijn de eerste partners...

Vooraleer met de bouw te beginnen zullen bewoners en andere gebruikers van het gebied de kans krijgen om ‘partner te worden’ in het project, aldus de Gebiedsgerichte Werking. Aangezien het ruimtelijk uitvoeringsplan en de deelplannen nog moeten worden opgemaakt, wil de Gebiedsgerichte Werking de bewoners in eerste instantie informeren. Begin juni organiseerde AG SOB in samenwerking met het stadsbestuur al een publiek moment waarop het project voorgesteld werd door Rem Koolhaas van het architectenbureau OMA. In een later stadium zullen bewoners, zoals bij andere stedelijke projecten, via ‘klankbordgroepen’ en andere kanalen hun zeg kunnen hebben over de plannen.

KNELPUNTEN

De Handelsdokbrug en de verkeerssituatie tussen Dampoort en Muide

Al in 1994 kwam het stadsbestuur met het idee van de Handelsdokbrug op de proppen, als voorwaarde om het outletcenter op de Muide te kunnen realiseren. Pas in 2003 kreeg het voorstel een breder maatschappelijk en politiek draagvlak omdat het gekoppeld werd aan het verplaatsen van de kleine stadsring en omdat het AG SOB intussen meer terreinen in handen had gekregen.

De aanleg van de Handelsdokbrug loopt echter niet van een leien dakje. De firma’s Christeyns (Zeeppabriek) en Hocké gaan niet akkoord met

De nieuwe dynamische skyline en de grote interactie met het bestaande landschap moeten zorgen voor een ‘ongeziene belevingswaarde’.

onteigening. Daardoor zit het dossier vast bij de Raad Van State en is de bouw al zeker tot in 2008 uitgesteld.

Al vele jaren zijn er ook plannen om het verkeersknooppunt aan de Dampoort te ontlasten door de stadsring via een tunnel onder de rotonde door te brengen. De tunnel moet in de Kasteellaan ondergronds gaan om terug boven te komen in de Afrikalaan. Zo’n tunnel kost verschrikkelijk veel geld en het Vlaams Gewest heeft het budget daarvoor nog lang niet bij elkaar. OMA voorziet in zijn plannen voor de oude dokken echter een brug in plaats van een tunnel omdat de Ring toch verlegd moet worden (zie hoger). Of het nu een brug wordt tussen de Vliegtuiglaan en de Afrikalaan (over de spoorweg) of een tunnel onder de spoorweg, staat nog niet vast. Al lijkt het idee van een tunnel naar de achtergrond verschoven, toch zou die optie meer plaats geven voor de uitbreiding van de sporen van het Dampoortstation.

Participatie: te weinig en te laat

Het stadsbestuur creëert als antwoord op de participatieve tendens in stedelijke ontwikkelingsprojecten een erg zwakke en instrumentele visie op participatie. Pas nadat het akkoord met

het architectenbureau rond is en de privé-investeerders binnen zijn, worden de bewoners ‘de eerste partners’. Hoorzittingen en klankbordgroepen worden bovendien veelal ingeschakeld in de uitvoerende fase, niet in de plannende fase. Het gevolg is dat niemand nog veel zal kunnen veranderen aan dit plan, mocht dat nodig blijken. De Gebiedsgerichte Werking zou een grotere rol kunnen spelen, als de stad ze vroeger zou inschakelen en meer ruimte zou bieden. Een stadsvernieuwing die van onderuit ontstaat, met medewerking van bewoners, en dus vanuit de noden van de buurt, is hier nog afwezig.

Stadsontwikkeling en bewaarding versus sociale stadsvernieuwing

De vraag rijst of het stadsbestuur niet beter eerst zou investeren in de kwaliteitsverhoging van de bestaande huizen in de omgeving van de Dampoort, alvorens zich te richten op de ontwikkeling van nieuwe en prestigieuze woongebieden rondom de oude dokken.

Het stadsbestuur beoogt naar eigen zeggen een ‘en-en-verhaal’, waarin zowel stadsontwikkeling (nieuwe prestigeprojecten die Gent zogenaamd op de kaart zetten) als stadsvernieuwing (de aanpak van de aanwezige verkrotting en huisvestingsproblemen) een plaats krijgen. Het contrast tussen het enthousiasme voor stadsontwikkeling en de moeizame vooruitgang van stadsvernieuwing in Gent is echter schrijnend. Het lijkt erop dat het aantrekken van ‘hardwerkende Vlamingen’ via mooie en dure projecten de stad meer *return on investment* geeft dan het herwaarderden van de buurten rond de Dampoort.

PASCAL DEBRUYNE

Reacties en links : www.tienstiens.org/tt6/p14

Bronnen:

- Gent Internationaal, nr. 14, juni 2005
- Website Scharnierproject
- Website AG SOB
- De Standaard, 18 maart 2006
- De Morgen, 30 november 2004 en 7 mei 2005

Zie ook het pleidooi van Johan Sanctorum voor de fundamentele nood aan een andere visie op stad en stadsvernieuwing (pagina 17-19 van dit nummer).

© freddy willems

JOHAN SANCTORUM OVER DE SPONTANE S

De levenswandel van Johan Sanctorum – naar eigen zeggen zijn ‘curriculum mortis’ – is een bijna chaotische zoektocht naar samenhang. Achtereenvolgens was hij uitgever/hoofdredacteur van een filosofisch magazine, drukker, intendant-regisseur van een operagezelschap, docent aan de universiteit, communicatieadviseur bij Noël Slangen, architectuurcriticus... en nu filosoof/columnist/onderzoeksjournalist. “Ik ben niet de Johan Sanctorum van tien jaar terug, maar ergens toch weer wel, want ik heb een verleden, een geheugen, littekens...” Weinig kans om zonder gespreksstof te vallen, dus.

U werkt momenteel samen met Alfredo De Gregorio en schreef een boek over Aldo Rossi. Wie zijn deze mensen en hoe bent u met hen verbonden?

Johan Sanctorum: “Alfredo De Gregorio is een architect met Italiaanse roots die uit hetzelfde Hasseltse milieu afkomstig is als Noël Slangen, Steve Stevaert, Ernest Bojak e.a. Maar hij is een urbanist met eigenzinnige ideeën die sterk afwijken van het klassieke modernistische zootje dat overal zijn ding wil doen, zonder aandacht voor het stedelijk organisme. Ik doe research voor hem rond stedelijke identiteit, een begrip dat wij twee jaar geleden gelanceerd hebben en waar nu zowat iedereen het over heeft. Uit onze samenwerking groeide het boek ‘*Passione Urbana*’, waarin ik eigenlijk terugrijp naar de Italiaanse architect Aldo Rossi die in 1997 overleed. Rossi waarschuwde in de jaren ’60 al dat de gedachteleze architectuur van de schone plaatjes, die vooral de aandacht vestigt op het ego van de ontwerper, niet deugt. Hij was een filosoof-kunstenaar met een sterk picturaal talent, zoals ik met een muzikaal talent begiftigd ben. Het is een voordeel en een handicap, het maakt je onthecht maar het scheidt ook gespletenheid, je pendelt over en weer tussen werelden. Aldo Rossi was voor mij hoe dan ook een revelatie; als persoon, als architect en als denker.”

U lijkt bevreesd voor het systeemdenken in onze maatschappij. Het systeem probeert ons voortdurend te beheersen en te beknotten, zo zegt de bijna Foucaultiaanse geest van uw werk?

Sanctorum: “Ik ben niet bevreesd, ik stel gewoon vast. Het systeem, zijn mechanica en zijn strategisch beheersingsinstrumentarium moeten inderdaad voortdurend in vraag gesteld worden. Maar Foucault was eigenlijk nog optimistisch. Hij analyseert de machtsstructuren en definieert subversiviteit als de ‘luis in de pels’, iets dat in de marge gedijt. Maar in de postmoderne samenleving worden alle tegenstellingen in één grote talkshow samengebracht. Alles komt samen in het model van de neoliberale logica van vraag en aanbod.

De functie van de massamedia is nu vooral om het marketingmechanisme te smeren. Zopas gaf mediaminister Geert Bourgeois de commerciële zenders de toelating om met kinderreclame te beginnen. Maar ook Tony Mary, baas van de openbare omroep, vraagt elke dag luider om reclame op zijn zenders.

De luis is een nuttig dier geworden. Je mag je zeg doen, maar eigenlijk heeft het allemaal geen belang. Dat is de tragikomedie van de hedendaagse democratie.

De architectuur die ingeplant wordt in steden, van woonkazerne tot een gigantisch city-marketinggedrocht als het Urbiscomplex in Gent, vervult u met afkeer. Volgens u leidt slechte architectuur zelfs tot geweld. Over de situatie in de Parijse *banlieues* schreef u: “Liever een organisch gegroeide krottenwijk dan Le Corbusiers idee van ‘Totale Planning’, van beheersing en totale ontmenselijking.”

Sanctorum: “Toen ik dat artikel in De Standaard publiceerde, kreeg ik half architectuurminnend Vlaanderen over me heen. Vreemd hoe Le Corbusier nog altijd een soort heilige is. Toch is hij de peetvader van de stedenbouwkundige maakbaarheidsmythe, die het jaar nul uitroept en vindt dat men eerst de mens mentaal moet afbreken alvorens de zogenaamde ‘nieuwe mens’ kan verrijzen. In het verlengde van deze fascistoïde, anorganische logica vond Le Corbusier dan ook maar dat men de oude stad moest vernietigen, die aanknopingspunten met het verleden en het collectief geheugen bevatte. Het modernisme beoogde de hersenspoeling. En inderdaad: zijn beruchte, gelukkig nooit uitgevoerde ‘*Plan Voisin*’ uit 1923 beoogde een kaalslag van een groot stuk van de Parijse binnenstad. Le Corbusiers universum was daarenboven gebaseerd op segregatie, allermist op een sociale mix: elke klasse moest haar eigen soort gebouwen hebben. De hogere klasse woonde uiteraard meer luxueus en dichter bij het stadscentrum, het proletariaat moest uitwijken naar de kazernes in de periferie. Op de achtergrond speelde onmiskenbaar een rechts-totalitaire tijdgeest, gecombineerd met een anti-traditionalistisch maakbaarheidsideaal. Ik verkies dan inderdaad de sloppenwijken, waar het systeem geen greep op heeft en waar nog een vorm van zelfredzaamheid heerst. De opstand in de *banlieues* was niet eens politiek (naar het schijnt terroriseren diezelfde allochtonenbendes nu ook de jongeren die in Parijs tegen het banenplan betogen en dus eigenlijk aan hun kant staan), maar puur biologisch, zoals opgehokte kippen of varkens psychotisch worden. Geplande stedelijkheid leidt tot een pervers soort machtsarchitectuur die geweld uitlokt. Niet toevallig komt ze voort uit het 19de-eeuwse nationalisme. Kijk naar de planoloog Hausman die in het Parijs van

TAD

“Wat is het Antwerpse justitiepaleis? Een merkteken van de architect: ‘Hier was Richard Rogers’. Voor een privé-woning zou dat nog kunnen, maar voor publieke architectuur vind ik dat gewoonweg immoreel.”

1860, ten tijde van het conservatief-burgerlijke Empire-regime, de brede boulevards ontwierp waarop we zo graag flaneren en die allemaal in stervorm op één punt uitkomen, de Place de l’Etoile. Die brede boulevards waren vooral bedoeld om legers snel ter plaatse te brengen en stedelijke onlusten vlug te smoren. Maar door dat historisch perspectief te verwaarlozen, borduurt de moderne architectuur voort op dezelfde vormtaal, en is ze gedoemd om fouten eindeloos te herhalen. Kijk naar Ground Zero: op de plaats van de Twin Towers zal een nóg hogere mastodont verrijzen, het lijkt wel alsof het modernisme in zijn destructieve logica ook zijn eigen vernietiging programmeert...

Veel steden zijn nochtans trekpleisters geworden door de handtekening van grote architecten. Kijk naar het Guggenheimmuseum in Bilbao van Frank Gehry, of het Antwerpse justitiepaleis van de architect Richard Rogers. Slecht kan zo’n trend toch niet zijn?

Sanctorum: “Tja, die ‘handtekening’, dat is het nu juist. Ik heb over het Antwerpse Justitiepaleis twee jaar geleden een kritisch artikel geschreven waarin ik waarschuwde voor spijzieke prestige-architectuur. En die kritiek lijkt nu bevestigd: Rogers heeft het budget schromelijk overschreden en niemand durfde in te gaan tegen deze halfgod uit Londen. De staat zal het gebouw dus noodgedwongen verkopen en leasen, de fameuze truc van de ‘sluitende’ Verhofstadt-begrotingen, die de bevolking nog eens een bom duiten zal kosten. Deze financiële strop is echter maar de oppervlakte van een dieperliggend euvel: ‘Sir’ Richard Rogers is op geen enkel moment met Antwerpse stedelijke identiteit bezig geweest, laat staan met het imagoprobleem van onze justitie sinds de Witte Mars. Want dan had dit een nederig, bescheiden gebouw kunnen zijn in plaats van een modernistische *remake* van het Brusselse Poelaertpaleis. Wat is dat gebouw dus wél? Een merkteken van de architect: ‘Hier was Richard Rogers’. Voor een privé-woning zou dat nog kunnen, maar voor publieke architectuur vind ik dat gewoonweg immoreel. Ik denk dat stedelijke architectuur zich dringend eens moet bezinnen over haar missie. En daarvoor wou mijn boek *Passione Urbana* een aanzet zijn. Een pleidooi voor meer bescheidenheid en meer authenticiteit, de stad herdenken vanuit de grote en kleine verhalen.”

Architectuur moet dus gebouwd zijn op verhalen en patronen van onderop. Maar hoe kom je tot zo’n ontwerp? Leidt een dergelijke aanpak niet tot een kneuterige stad in plaats van een moderne metropool?

Sanctorum: “Je moet het echt zien als een vorm van psychoanalyse, een therapie die heelt via de herinnering. Zieke, geblokkeerde mensen zitten in de knoop met hun verleden. De steden van vandaag verzieken en blokkeren omdat ze in handen zijn van planologen die een soort artefact, een kunststad in gedachten hebben. We moeten een stad zien zoals een hond haar ervaart: met zijn neus naar de bodem gericht. Sterk zintuiglijk en daardoor schijnbaar onsystematisch. Dat is niet kneuterig maar organisch en sensueel, het aanvoelen van de ‘korrel’.

Het uiteindelijke architecturale ontwerp moet naadloos passen in dat geheugenweefsel, zonder een pastiche of historische imitatie te worden. Dat is dus absoluut het tegendeel van de Le Corbusier-doctrine. Goede architectuur zie je niet, zo vanzelfsprekend is ze. Dat bedoelde Aldo Rossi met zijn fameuze slogan: *‘In order to be significant, architecture has to be forgotten’.*”

Uw geleeftde stad, als ik dat zo mag noemen, is een vrouwelijke stad die het romantische, ongeordende binnenbrengt in de rationele en lineaire mannelijkheid van steden?

Sanctorum: “Het gaat me om complementariteit, een soort erotische spanning tussen de rationele, monumentale ‘mannelijke’ stad en de intuïtieve, intieme en informele ‘vrouwelijke’ stad. Ik zie steden als organismen met twee kanten, zoals elk menselijk wezen ook beide seksen in zich heeft. Dat is nu zelfs biologisch aangetoond.

Leuven is bijvoorbeeld zo’n stad die dual en zelfs hermafrodiët functioneert. Enerzijds een universiteitsstad waar de ratio van het academisme triomfeert. Tegelijk is het echter een stad van het begijnhof en het zorgprincipe, een soort vrouwelijke zin voor samenhang en totaliteit die haaks staat op de anatomische levensvisie. Het zijn die twee krachtvelden die Leuven maken tot een aangename, vitale stad, je voelt het ook als je erin loopt. Het stedelijke raster heeft zich daarop onbewust georiënteerd: er is het avenue-gevoel van de Bondgenotenlaan en het Stationsplein, maar er zijn ook de talloze steegjes, binnenhoven en verborgen plekjes die ons aan het oog van Tobback’s camera’s

onttrekken. Er mag van mij dus controle en overzicht zijn, zolang er ook maar zijstraten, vluchtwegen en uithoeken zijn die ons dat 'savanne'-gevoel geven van onopvallendheid en geborgenheid. Ik noem dat 'vrouwelijk', omdat het om interieurs gaat, kleine momenten, het efemere, het spontane en het toevallige. Meer op de maancycli georiënteerd dan op de zonnetijd.

Gent anderzijds beleeft die dubbelslachtigheid op een andere manier, namelijk die van 'mannelijke' torenstad, die schaduwen werpt waarin vrouwelijke 'okselsmomenten' gedijen. Dat spel tussen hoogte en diepte, licht en duisternis, is typisch Gents. Met het water als spiegel tussen de twee. Soms gaat het om kleine, verrassende accenten."

Sas Van Rouveroi en Sven Gatz pleiten er in hun 'Liberaal Stedenmanifest' voor om vanuit een liberaal stedelijk perspectief de middenklasse terug naar de stad te brengen. Uiteindelijk brengt deze nieuwe stedelijke middenklasse een welvaartscreatie die de hele stad ten goede komt. Kortom, het verhaal van Richard Florida's 'Creatieve Klasse'. Hoe staat u tegenover deze visie?

Johan Sanctorum: "Ja, dat is een typisch neoliberale visie van de 'hardwerkende Vlaming' die, zo wordt stilzwijgend meegegeven, voor al de sociale parasieten betaalt: de allochtonen, werklozen, etc. De middenklasse is helemaal niet creatief. Ze is vooral behoudsgezind en angstig, daarom migreert ze terug naar de stad. Het platteland is terug een gevaarzone geworden, de villawijken worden steeds meer door *homejackers* geterroriseerd.

Het Antwerpse Zuid (waar het Justitiepaleis staat) en de Brusselse Dansaertstraat bijvoorbeeld worden zo een soort trendy luxeghetto's. Ook het Hasselt van Steve Stevaert is zo'n typisch geval: in het centrum wonen hoofdzakelijk gegoede gepensioneerden. Er is veel sociale controle, maar ook veel politie aanwezig om hen een veiligheidsgevoel te bezorgen. Vandaar ook de typische kneuterigheid die de Hasseltse binnenstad kenmerkt. Voor mij is dat geen pluriform stedelijk weefsel maar een monocultuur die politiek met voorbedachten rade wordt gecreëerd."

Diezelfde 'Sas' wou maar al te graag een Forum in Gent; met of zonder een wedstrijd en ongeacht of de Gentenaar dat zou willen. Volgens U past het idee van zo'n forum niet bij het karakter van het Gentse leven?

Sanctorum: "Het rijke culturele weefsel van deze stad is sinds de middeleeuwen subcultureel. Het functioneert vanuit kleine entiteiten, gezelschappen, clans, theatergroepjes, kunstkringen, enz. Elk hebben ze hun eigen publiek, rituelen, codes. Zo'n Forum zou volgens mij al die aparte cellen vernietigen door ze in één superprogrammatie te willen integreren.

Het project werd dan nog eens op een perverse manier doorkruist door de persoonlijke ambities van Gérard Mortier, een narcistische opera-intendant van het grote geld die graag met architectuur uitpakt, alweer om een duurzaam merkteken na te laten in de geschiedenis. Sorry, maar een Forum bouw je niet om Mortier een monument te geven.

Er zijn andere mogelijkheden om nieuwe culturele infrastructuur te creëren. Ik denk bijvoorbeeld aan het verkommerde Circus Mahy, dat wél historische banden heeft met de stad en een eigen verhaal vertelt. Af

en toe moeten het debat en de stedelijke communicatie ook leiden tot het níet realiseren van een ontwerp. Of architecten dat nu leuk vinden of niet."

Die cultuursector lijdt volgens u aan het 'Borgiacomplex'. Wat bedoelt u daarmee?

Sanctorum: "Ik bedoel daarmee dat intellectuelen en kunstenaars zich veel te sterk aan het systeem en het gezag binden. Cesare Borgia was de mecenas van Niccolò Machiavelli, die ik intens bestudeerd heb. Machiavelli was niet alleen schrijver maar ook kunstenaar en dichter. Zijn hoofdwerk *Il Principe* is voor de helft een kritiek op zijn broodheer en voor de andere helft een lofzang, vreemd maar waar. Kunstenaars laten zich te gemakkelijk naaien. Iemand als Jan Fabre was goed begonnen, als een soort straathond en villadief die in kleine zaaltjes groteske, half geïmproviseerde stukken bracht. Maar dan is hij zichzelf beginnen kopiëren en at hij van de verboden vrucht: hij werd gesubsidieerd en daardoor onschadelijk. Men ging zijn werk in de gangen van de ministeries hangen. Nu heeft hij zelfs het plafond van het koninklijk paleis mogen decoreren. Altijd weer met die eeuwige kevers, zijn handelsmerk, daarin lijkt hij op een architect (*lacht*)."

Het cultuurbeleid wordt uitgedacht door een minister met een scoutsvisie. U stelt dat cultuur 'de doedelzak is die de kudde moet bijeenhouden'. De heersende cultuurvisie maakt volgens u de dissidentie of het kritische discours verdacht. Moet cultuur zijn politieke (conflictueuze) rol terug opnemen?

Sanctorum: "Wat Bert Anciaux nu beoogt, is 'drempelverlaging' en 'participatie'. Participatie betekent dat het systeem zo'n mate van perfectie heeft bereikt, dat het al zijn contradicties kan integreren. Dat is intrigerend én benauwelijk. Tegenwoordig wordt iedereen die 'neen' of zelfs 'ja, maar...' zegt als verzuurd beschouwd. Maar als niemand nog aan de zijlijn gaat staan om het spel van buitenaf te bekijken, is er ook geen analyse of kritiek meer mogelijk. Cultuur is nochtans, sinds de oertijd, een dissident fenomeen, een afwijking op de norm: het is de verzamelnaam voor alle uitingen van identiteit. Cultuur is dus verstoppertje spelen, in een hoekje kruipen en verhalen vertellen. Niét voor alle oren bestemd."

U houdt een pleidooi voor 'subculturen'. Kunnen steden hiervoor de broedplaats zijn, een soort van stedelijke Multitude?

Sanctorum: "De stad van morgen zal veelvormig zijn of zal geen stad meer zijn. Dat heeft ook met toe-eigening te maken: de stedeling moet de stad terug veroveren op het bestuur dat de ruimte usurpeert. Deze momenten van 'privatisering' (op een bank gaan zitten met een zakje friet, of gewoon ergens staan en je lief vastpakken...) vormen voor mij de essentie van de stad, als vrij-plaats. We creëren constant microterritoria die als bellen ontstaan en weer oplossen in de stedelijke ruimte. De 'Stedelijke Multitude' gaat over het leven dat zich verzet tegen de mythologie. Zoals de Romeinen hun rug keren naar het Colosseum en 's zondags op het trottoir middagmalen. Of de Antwerpenaren die tegen de kathedraal plassen, wat de Hollanders dan hebben overgenomen. Dat is echter maar mogelijk omdat er een Colosseum en een kathedraal zijn. Monumenten en grote verhalen zijn noodzakelijk. Ze lokken reactie uit: de spontane, ironische, informele wandeling, het misbruik, de nonchalance. Steden zijn uitgevonden om te kunnen balanceren op de rand van het wettelijke, het fatsoen, het respect. Net daarom mogen ze niet té gezellig worden. Uiteindelijk geloof ik zelfs niet dat de stad een utopische plek is, een soort Platonisch Atlantis. Ik denk dat we de stad hebben uitgevonden om 'la condition humaine' zo scherp mogelijk te stellen en uit te vergroten, met al haar hoekigheden en absurditeiten. Een menselijk laboratorium dus, gericht op traagheid, reflectie, discussie, bewustzijn. Met als centrale vraag: *Quo vadis?* Waar gaan we naar toe?"

PASCAL DEBRUYNE

Reacties en links: www.tienstiens.org/tt6/p17

© Fixatief

SCHETSBOEK

De E40 is vijftig jaar geworden dit jaar. Net nu mijn auto de geest heeft gegeven, is de E40 vijftig jaar geworden. Ik ben opgegroeid langs de as tussen Oostende en Brussel, ergens halverwege. Voor mij is de snelweg er altijd geweest. Nooit, maar echt nooit, heb ik er bij stil gestaan dat die lap asfalt ook effectief is aangelegd. Door mensen van vlees en bloed.

Ze dachten in die tijd zelfs dat ze die lap asfalt nooit gevuld zouden krijgen, met auto's wel te verstaan. Vijftig jaar geleden, toen paard en kar nog melk vervoerden. Nu rijdt er een sliert auto's quasi onafgebroken van het ene eind naar het andere eind. Er is plaats te weinig. Waar gaan we eigenlijk allemaal naartoe? Waartoe leidt dit allemaal?

We struikelen over elkaar, over elkaars auto, over elkaars woorden, over onze eigen woorden. Op de radio een discussie tussen Palestijnen en Israëli's; beide partijen claimen de grootste tragedie door te maken. De dood van een meisje van zes wordt hier goedkoop verkocht.

We blijven *rusben*, we blijven lopen onder de Vlaamse hemel, de dagen zwaar en grijs. Ons vlakke land. Een jongen van zestien blaast negen mensen op aan de ene kant van de wereld, een jongen van zeventien wordt neergestoken aan de andere kant. Niemand wint, we verliezen allemaal.

En ik, ik fiets door de stad, de wind in mijn haar. Op zoek naar *snapshots*, op zoek naar mooie dingen, op zoek naar de zon in het water.

En ik vind altijd wel iets dat al dat leed verzacht.

ELS

Reacties en links: www.tienstiens.org/tt6/p16

© Fixatief

ROMMELMARKT BIJ NACHT

Tegenwoordig loopt iedereen te recyclen, te hergebruiken en behoorlijk tweedehands te wezen. Met een graad van interesse voor de materie die wonderwel omgekeerd evenredig blijkt met het benodigde budget om toch maar origineel te zijn.

Maar ooit, toen men wat oud en versleten was gewoon nog op straat gooide, was het toch stukken beter. Begrijp me niet verkeerd, ik zou niet willen dat het lijkt alsof ik te vinden ben voor sluiksorten of voor georganiseerd gemeentelijke-afvalmaatschappij-storten. Integendeel. Fantastisch is het dat er zoveel spullen een nieuw leven gegund wordt. Maar of dit nu is omdat we er zo ongeloofelijk bewust mee omspringen, of omdat er gewoon verschrikkelijk veel meer geconsumeerd wordt, is nog maar de vraag.

Goudkoorts. Dat voelde ik de enkele avonden per jaar waarop het grof huisvuil aan de deur werd gezet. Tussen wrakken en vuil op zoek naar wat ik als schatten koester, maar voor menigeen overbodig bleek. De leukste en goedkoopste rommelmarkt van de stad. De standen van de markt stonden niet al te dicht bij elkaar, omdat niet elk gezin rommel weg te schenken had. Overigens durft men op een conventionele vlooiemarkt wel eens dingen te verkopen die niet, of niet meer naar behoren, werken, hoewel ze daar geen blijk van geven. Dat was op deze rommelmarkt wel anders: gedemonteerde grasmachines of geïmplodeerde televisies geven sowieso weinig hoop. Je kon er zowat alles vinden, maar zoals je al kunt raden en verwachten bij tweedehands, speelde geluk de grootste rol. Maar misschien was het beste van al nog dat afbieden niet nodig was en betalen evenmin.

CHRISTIAAN DEBEUCKELAER

Reacties en links: www.tienstiens.org/tt6/p16b

NIEUWE BESTEMMING VOOR ARBED INDUSTRIETERREIN

In het oude Gent heeft de industrie lange tijd een belangrijke plaats ingenomen. Toen de typisch negentiende-eeuwse textiel fabrieken aan belang inboetten, kwamen ACEC, ARBED en later ook Alcatel in de plaats. Ondertussen is de bloei van de Gentse industrie bijna volledig verleden tijd. De herschikkingen door het stadsontwikkelingsproject 'Trefil Arbed' rond de terreinen van het voormalige ARBED zijn bijna rond. De buurt is blij met het verdwijnen van de industrie. Toch is de sluiting allesbehalve correct verlopen en bestaat er nog geen zekerheid over de nieuwe bestemming voor het vroegere Treillarmé-terrein. De bodem is aan een grondige sanering toe.

In Gentbrugge is ARBED een begrip. Er is een noord-site en een zuid-site. Samen beslaan ze iets meer dan vijftien hectaren. Daarop verspreid lagen in een niet zo ver verleden verschillende afdelingen van de staalreus (nu gefusioneerd in Arcelor). Treillarmé was er één van, diegene die het langst open bleef. De 78 arbeiders die op 13 juni 2002 tegen wil en dank afzwaaiden, waren de laatste overblijvers van de ruim 1300 werknemers die de groep er in de jaren zeventig nog telde. De Puntfabriek (zoals beide sites in de volksmond heten) was toen nog bij uitstek een familiale aangelegenheid. Werken ging er over van vader op zoon en veel van de arbeiders woonden ook in de Gentbrugse Flora- of Sas-en-Bassijnswijk. Aangezien de buurt min of meer vergroeid was met de fabriek bleven strubbelingen uit.

In 1993 ging de Puntfabriek failliet. Een overgrote meerderheid van de arbeiders werd ontslagen en de site van ARBED-Noord kwam vrij voor herbestemming. Van het hele Gentbrugse Arbedpatrimonium bleef enkel Treillarmé op de zuidsite over. Bij Treillarmé werden staalnetten gemaakt om beton in te gieten. Vooralsnog bleef het bedrijf draaien als onderafdeling van de Luxemburgse metaalgigant. Maar ook dat bleef niet duren. In juni 2000 verkocht ARBED haar laatste Gentse vestiging door aan RIVA, een Italiaanse firma. Nog geen jaar later, in februari 2001, werd de Nederlandse firma 'Van Merksteijn Bouwstaal' eigenaar.

KOPEN OM TE SLUITEN

Vanaf het begin was duidelijk dat de Nederlanders er wat bedenkelijke methodes op nahielden. Zo werd al één dag na de overname de eigen Gentbrugse verkoopdienst opgedoekt.

Als de werknemers zich de ware toedracht van de overname zouden hebben gerealiseerd, hadden ze vast harder geprotesteerd. Pas enkele jaren later werden echter de ware bedoelingen van Van Merksteijn duidelijk. Investeren in Treillarmé was nooit het plan geweest.

Achteraf gezien kunnen er drie redenen worden aangewezen voor de overname en de vlugge sluiting.

Om te beginnen is het een bekende praktijk dat concurrenten door bedrijven worden opgekocht om het eigen marktaandeel te vergroten. En waarom nog investeren in een wat verwaarloosd bedrijf als in een eerste fase alles vanuit Nederland kan worden geleverd?

Een tweede reden is wat ingewikkelder. Elk land in Europa heeft zo zijn eigen exclusieve fiscale voordelen en achterpoortjes. Tot vijf jaar terug bestond de Nederlandse variant erin dat Nederlandse bedrijven eventuele verliezen van hun dochterondernemingen, ook in het buitenland, mogen verrekenen in hun boekhouding. Op die manier konden ze de belasting op hun winsten doen afnemen. Verschillende Nederlandse

immobiliën-agentschappen waren daarom gespecialiseerd in het verhandelen van bedrijven die niet (meer) produceren. In het verleden gingen zo al verschillende Belgische bedrijven in Nederlandse handen over - de Boelwerf in Temse en de Gentse buizenfabrikant Carnoy zijn bekende voorbeelden.

Voor bedrijven dicht bij of midden in een stad geldt nog een derde goede reden om ze te kopen en te sluiten. Eenmaal alles opgedoekt, zijn die enkele hectaren stadsgrond heel wat waard. Niets dat stadsplanners zo doet watertanden. Voor Van Merksteijn drie vliegen in één klap!

BEWONERS VERSUS WERKNEMERS

Begin 2002 werd door de stad een BPA (Bijzonder Plan van Aanleg) voor Arbed-Zuid opgesteld. De stukken buiten het eigenlijke bedrijfsterrein werden ingekleurd als openbaar speelterrein, KMO-zone en woningzone. Treillarmé werd 'uitdovend fabrieksterrein' en kreeg een nieuwe milieuvergunning tot 2012. Maar de vrachtwagens die af en aan reden, zorgden voor heel wat lawaaihinder en de buurt raadte richte daarom een werkgroep op. Die vroeg onder meer dat de fabriek met gesloten deuren zou werken en dat de aan- en afvoer voortaan langs de achterkant van de fabriek zou gebeuren.

Bij de Stad waren ze zich bewust van de overlast in de woonwijk. Het college stelde Van Merksteijn dan ook voor om te verhuizen naar een terrein in de Gentse haven. In eerste instantie toonden de Nederlanders zich geïnteresseerd. Toch beslisten ze in het voorjaar van 2002 om de deuren te sluiten. De enige uitleg aan de werknemers was het tegenstribbelen van de buurt. Natuurlijk hadden de buurtbewoners geen schuld aan de ontslagen, maar de werknemers begrepen dat anders. Het kwam zelfs tot een opstootje. En terwijl de onderhandelingen over brugpensioenen en ontslagpremies nog bezig waren, stemde de gemeenteraad al een nieuw BPA. De beer had nog niet goed en wel zijn laatste adem uitgeblazen of het vel was al verkocht.

Ook al trof de Stad evenmin schuld in verband met de sluiting, men heeft zich misschien toch iets te gemakkelijk door Van Merksteijn in het ootje laten nemen.

ONTWIKKELING VAN TREÏL ARBEDSITE

De stad plant momenteel, samen met het AG SOB van wie de gronden op de noordsite zijn, een reconversieproject op Arbed Noord en Arbed Zuid. Het is een soort voortzetting van het stadsvernieuwingproject in de Sas- en Bassijnswijk, waar een groter sociaal woningproject werd verwezenlijkt.

Op Arbed Noord worden vooral bedrijfsterreinen opnieuw ingevuld, samen met nieuwe woningbouw (private en sociale woningen), en komt er een park aansluitend op de groenas langs de Schelde. Op Arbed Zuid wordt er vooral gestreefd naar een mix van kleine en grote bedrijven. De economische ontwikkeling geeft ook een sociale *return* aan de buurt. De Stad zal er over waken dat alle bedrijven oog hebben voor 'maatschappelijk ondernemen' en 'goed nabuurschap'. Op dit moment zijn al het centrum voor sociale economie 'De Punt', Sebeco Callcenter en de Zwarte Doos, de Dienst Stadsarcheologie en het Stadsarchief, gevestigd op Arbed Noord. Onder andere Trevi (milieuvadviser) en Ivago bevinden zich op Arbed Zuid. Ook gepland op de site zijn ondermeer de RVA en een drukkerij. Hoe deze sociale *return* hard gemaakt kan worden en wat dit concreet inhoudt voor de bewoners van de wijk, blijft echter

onduidelijk, want ‘sociale *return* mag, maar moet niet.’ Voorrang aan buurtbewoners zou misschien een aanzet zijn?

WIE BETAALT DE SANERING VAN TREILLARMÉ?

Het totale reconversieproject ziet er ontgensprekelijk veelbelovend uit. Er wordt gefocust op kwalitatief wonen en de planners zijn op een mooie manier omgegaan met het industriële erfgoed van de site. Daarnaast zullen enkele bodemsaneringen ruimte vrijmaken voor de aanleg van onder andere twee buurtparken. Waar het AG SOB zelf de gronden bezat, bestond er geen twijfel over de sanering van de grond: daar was de overheid bij hoofde van OVAM verantwoordelijk.

De situatie op Treillarmé kan echter een smet werpen op het blazoën. Over de saneringen daar (en bij uitbreiding over alles in verband met de site) wordt vooral veel mist gespoten. Pas onlangs is er een Nederlandse projectontwikkelaar opgedoken die momenteel onderzoekt wat de opties zijn. De grootste vraag blijft wie eigenaar wordt van de gronden en wie dus zal instaan voor de kosten. Zonder bodemattest mag de grond niet worden verkocht, behalve als de koper alle saneringskosten overneemt. Wat Van Merksteijn wel zou kunnen doen, is de sanering op kosten van OVAM en de Belgische belastingsbetaler verhalen. Dat is mogelijk als hij zich failliet laat verklaren en de grond dus overlaat aan de Staat. Een andere optie, privé-ontwikkeling (en sanering), is enkel aanvaardbaar als er duidelijke en controleerbare voorwaarden aan vastzitten. Wat geld opbrengt, zal immers niet per definitie goed zijn voor de buurt. Hoe zwaarder de vervuiling, hoe meer woningen gebouwd zullen worden om de kosten van de sanering te compenseren.

ZEER ZWAAR VERVUILD?

Sinds een paar jaar zijn enkele ex-werknemers, buurtbewoners en sympathisanten actief bezig met de situatie van de teloorgegangene fabriek. Het is een ex-werknemer, Gerard Pauwels, die samen met enkele van zijn vroegere collega's de bal aan het rollen heeft gebracht. “In februari 2003 was ik het beu. Ik heb mijn burgerplicht gedaan en alles gemeld aan Stad Gent. Het moest maar eens gedaan zijn.” In februari 2003 meldde hij de Stad dat er jarenlang vervuilde hydraulische olie in de grond is gepompt. “Ik vermoed dat het over twee miljoen liter gaat. De fabriek verbruikte een paar duizend liter per week.” Alsof dat nog niet genoeg is, liggen her en der in de fabrieksloods restanten van de trekzeep die gebruikt werd om de ijzeren draden dunner te maken. Het witte poeder is bijzonder kankerverwekkend (iets wat de werknemers destijds niet wisten). “Van de trekzeep die we op het einde hadden”, stelt Gerard “gebruikten we ook

“Er is jarenlang vervuilde hydraulische olie in de grond gepompt. Ik vermoed dat het over twee miljoen liter gaat. De fabriek verbruikte een paar duizend liter per week.”

Gerard Pauwels in de oude Treillarmé © Christiaan

een paar duizend liter per week”.

Er volgden bijna onmiddellijk boringen waarvan de stalen zelfs op het eerste zicht weinig goeds deden vermoeden. “Op mijn vraag aan de mensen van het labo of er iets te vinden was, antwoordden ze dat het ongelofelijk was.” De verantwoordelijke voor de boringen liet Gerard en zijn kameraden aanvankelijk nu en dan toe de boringen bij te wonen, maar bleek naderhand niet meer bereikbaar te zijn. Om wat meer klaarheid in de zaak te brengen, werden daarom eind oktober op een bijeenkomst van ex-werknemers, buurtbewoners en sympathisanten enkele vragen overgemaakt aan het stadsbestuur. Er werd onlangs ook overgegaan tot het verzamelen van 2000 handtekeningen om het dossier besproken te zien op de gemeenteraad. Meer samspraak tussen de betrokkenen en het stadsbestuur kan er hopelijk voor zorgen dat de eigenaar zal betalen voor wat hij gesloten en vervuild heeft achtergelaten...

NATAN HERTOGEN, PASCAL DEBRUYNE EN CHRISTIAAN DEBEUCKELAER

Reacties en links: www.tienstiens.org/tt6/p20

DE EERSTE GENT DIE HET SLECHTER ZAL HEBBEN DAN

Van alle leeftijdscategorieën zijn de twintigers het sterkst vertegenwoordigd in Gent. In 2005 waren er 36.586 Gentenaars tussen 20 en 29 jaar, of ongeveer een zesde van het totale bevolkingsaantal. Maar in werkelijkheid leven er een stuk meer jongvolwassenen permanent in Gent. Heel wat afgestudeerden blijven in de stad, maar zijn nog elders gedomicilieerd. De twintigers van tegenwoordig worden de 'Generatie 1000 euro' genoemd. Ze geraken moeilijk aan goedbetaald werk, maar moeten wel de stijgende levenskosten het hoofd bieden om onafhankelijk te kunnen leven. TiensTiens brengt een portret van een ex-barman, een werkzoekende en een interim werkster om hun werkopties en toekomst in beeld te brengen.

HANS (30)

Misschien herken je vaag zijn gezicht? Dat kan. Soms kijk je op één nacht vaker in de ogen van de barman dan je lief is. Hans werkte jarenlang in drie klassiekers: de Vooruit, het Damerd en de Charlatan. Om daarna naar de bouw over te stappen.

Meeste ervaring in horeca

Pluspunten: "Wie een beetje kan werken, vindt zo zijn draai in de horeca. Het is geestig en levendig. Een barman heeft aantrek. Het nachtleven ligt aan zijn voeten, letterlijk soms. Doordat veel collega's me kenden, kreeg ik hier en daar gratis drank. Ook tof aan de horeca is het soepele werkschema. Een dag verlof is zo geregeld. Café's als het Damerd zorgen trouwens goed voor hun personeel, met pauzes en een relaxte sfeer."

Minpunten: "Het nachtleven woog op mijn gezondheid. Ik dronk veel. In een nacht was dat gemakkelijk een halve bak bier en een stuk of zeven shots Tequila, zonder dat ik het gevoel had veel te zuipen. Na een tijdje was ik het caféleven beu. Het stak me tegen om altijd te werken, terwijl mijn vrienden bij elkaar kwamen, een barbecue hielden of naar de cinema gingen. De reden waarom ik er uiteindelijk mee gestopt ben is het zwakke sociale statuut. Meestal was ik maar voor een deel ingeschreven. Ik bouwde geen sociale zekerheid, pensioen of iets anders op. Na tien jaar komen de vragen of het zo wel verder kan."

Toekomst: "Achteraf gezien wou ik dat ik veel vlugger had ingezien dat de bouw iets voor mij

Hans © carmendevoos

was. Mits specialisatie is er werk genoeg. Ik volg nu een VDAB-opleiding om zelfstandig dakwerker te worden. Er is meer perspectief en zekerheid en je wordt goed betaald. Eigenlijk zouden er ook meer werkloze hoogopgeleiden voor de bouw moeten kiezen. Met wat inzicht maak je het zo. De sfeer zou er trouwens op vooruit gaan. Gedaan met platte bedoelingen."

Onze generatie twintigers: "We willen succesvol zijn, een mooi huis, op vakantie, spannende dingen beleven, een goede relatie, veel seks... en soms wordt het allemaal teveel. Daarin ben ik ondertussen rustiger geworden: ik stel mijn prioriteiten. Ik ben bijvoorbeeld naar Lochristi verhuisd om betaalbaar te wonen. Sinds een aantal jaar kamp ik wel met pessimistische gevoelens over het milieu. 'Het gaat hier allemaal naar de kluten!', denk ik dan. Vreemd genoeg went ook dat gevoel."

JEROEN (29)

Jeroen kan al een brievenroman samenstellen met zijn verzonden CV's. Ondanks zijn diploma's sociaal-cultureel werk en politieke wetenschappen vindt hij geen job. Intussen stijgen de huurprijzen en wil UNIZO de werkloosheidsuitkering (600 euro en een kluts in zijn geval) verder naar omlaag.

Meeste ervaring in vrijwilligerswerk en solliciteren

Werkzoekend: "Ik heb dyslexie, wat mijn zoektocht naar werk bemoeilijkt. Talen en schrijven staan centraal bij de meeste hoofdarbeid. Dyslexie is misschien geen breekpunt, maar met 80 à 90 kandidaten per vacature is er steeds wel iemand sterker in de

selectie. Het is niet dat ik vies ben van handenarbeid en geen *knelpuntberoep* zou willen uitoefenen. In de vakantie heb ik nog achter de vuilniskar aangelopen, maar het tempo was te hoog. Mijn motoriek is gewoon niet al te goed. Als ik mijn jas aantrek is het bij wijze van spreken al een evenement, dus stuur me niet een bouwwerf op."

Overleven van den dop: "Ik engageer me in de wereldwinkels, het anarchistische milieu en voor muziekevenementen zoals Kutunka. Dat op zich brengt mijn dop al in gevaar. Er zijn beperkingen aan vrijwilligerswerk. Dat ik in een gemeenschapshuis woon, is een ander risico. De lokale RVA beslist of je samenwonend of alleenstaand bent. Hoewel het duidelijk is dat ik als alleenstaande wel moet samenwonen,

© Hendrik Braet

ERATIE AN HAAR OUDERS

gewoon omdat de huurprijzen zo hoog zijn, loop ik het risico om op 300 euro dop terug te vallen als ze me als samenwonende zouden aanzien. De regels op vrijwilligerswerk en samenwonen zouden moeten veranderen.”

Toekomst: “Ik ben nu 29 en leef van dag tot dag. Ik heb geen reserves, zie de jaren passeren, en alle grote kosten moeten nog komen. Dat frustrert me. Misschien zal ik nooit een huis hebben, en gedoemd zijn om heel krap of zelfs arm te leven. Iedereen heeft recht op een huis, dat is je zekerheid voor je oude dag, maar ik zie dat gewoon langs me heen gaan. Nu kan ik misschien wel overleven, maar hoe gaat het later zijn? Ik zie het niet al te rooskleurig in.”

Onze generatie twintigers: “Onze ouders waren op hun vijftigste op het droge: huis afbetaald

“We willen succesvol zijn, een mooi huis, op vakantie, spannende dingen beleven, een goede relatie, veel seks... en soms wordt het allemaal teveel.”

en kinderen afgestudeerd. Voor ons zal dat tien jaar later zijn. Langer werken zal dus niet alleen van overheidswege maar gewoon ook uit noodzaak moeten. Maar zal er nog werk zijn, en zullen we het aankunnen op die leeftijd? We zullen de eerste generatie zijn die het slechter heeft dan haar ouders. Benieuwd wat dat gaat geven.”

LUCY (27)

Lucy kon na haar studies halftijds aan de slag bij het Universitair Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking (UCOS) als verantwoordelijke voor de *gender* werking. Ze verdient er iets meer dan 800 euro, maar de helft ervan gaat onmiddellijk naar de huurkost van haar appartement. Omdat er op het einde van haar loon altijd nog een stukje maand overblijft, werkt ze in het weekend ook als interim in hotel Holiday-Inn.

Meeste ervaring in een Niet-Gouvernementele Organisatie (NGO) en interimjobs

De NGO sector: “Ik denk dat ik enorm veel geluk heb dat ik me inhoudelijk kan uitleven in mijn werk. Mijn job sluit aan op mijn interesses. Ik ontmoet ook veel boeiende mensen. Dat is bijzonder aan de sector: velen werken er hard voor weinig geld, maar

behouden toch de *drive* en inventiviteit om dossiers te schrijven, een boodschap te verduidelijken en continu hun engagement te vernieuwen. Vooral de mensen die regelmatig projecten bezoeken in het zuiden houden de vinger aan de pols, en stralen zelfs na dertig jaar nog energie uit. Nadelen? Behalve het loon zijn de werkdruk en de enorme vergaderlast in de NGO-sector soms echt om gek van te worden.”

Interim werk: “Momenteel werk ik in de Holiday-Inn, en dat is afschuwelijk. Mijn antikapitalisme wordt er aangescherpt. Het is overduidelijk een multinational. De werkdruk is enorm. Terwijl ik de bedden opmaak, mag ik niet praten, niet drinken, zelfs niet even naar het toilet. Daar is gewoon geen tijd voor. De lakens moeten tot op de centimeter juist liggen, en er wordt voortdurend op je gekakt. Laatst ging er een half uur van mijn middagpauze af zonder me voor dat overwerk te vergoeden. Maar dan sturen ze me wel een uur vroeger naar huis, gewoon om te besparen. Ik kijk momenteel rond voor een leukere interim, in de Sphinx of de Broderie of zo.”

Toekomst: “Ik vind dat je nu al merkt dat de angst en onzekerheid in de samenleving toenemen. Ik zie dat ook bij leeftijdgenoten, bij jonge mensen. Ook openlijk racisme is in opmars. Ik ben heel bang dat we een conflictueuze samenleving tegemoet gaan. Als ik met m’n vriend Rachid naar Oostende trek, dan passeren we cafés waarin we gewoon niet welkom zijn. Hier in Gent gebeurt dat minder, maar in de provinciesteden worden mensen met een kleur soms echt als beesten bekeken.”

Onze generatie twintigers: “Waarop ik mezelf en anderen soms betrap, is dat de consumptiementaliteit doordringt tot in onze relaties. We hebben enorme, nogal onrealistisch verwachtingen van de liefde. Misschien komt het door al die romantische films en vrouwenbladen. Als je lief even tegenvalt, wordt het al ‘tijd om hem in te ruilen!’. Ook de lossere seksuele moraal speelt daar op in. ‘Waarom eens niet iemand anders proberen?’. Een relatie wordt tegenwoordig als een keuze voorgesteld uit een hele vijver van mogelijke relaties. Samen met een te groot romantisch ideaal, maakt dat het er niet gemakkelijker op.”

MATHIAS BIENSTMAN

Reacties en links: www.tienstiens.org/tt6/p23

© Fixatief

DE ÉCHTE ECONOMEN

Studenten die de richting economie kiezen als studie en na een paar jaar hun diploma behalen zullen op hun werk wel een goed loon ontvangen, maar in feite zijn alle huisvrouwen ter wereld goede of minder goede economen. Zij trouwen, krijgen kinderen en worden econoom zonder diploma. Zij worden zo in de harde wereld gesmeten, met vallen en opstaan, sommigen met een klein inkomen, man is zijn werk kwijt, er zijn leningen af te betalen en tegen de kinderen moet dikwijls eens ‘neen’ gezegd worden. Geen geld voor klaas, leg het hen maar uit. Als moeder zich toch laat ompraten, riskeert ze in de rode cijfers te geraken. Het leven is nu eenmaal niet voor iedereen even gemakkelijk, maar voor al die vrouwen die de verleiding van goedkope leningen en zovele andere ‘vallen’ kunnen weerstaan en standhouden zonder zich schulden op de hals te halen, wil ik mijn bewondering neerschrijven en hen een hartelijk proficiat wensen.

CORRIE

Reacties en links: www.tienstiens.org/tt6/p23

RECHT OP ARBEID

DIVERS EN ACTIEF (D&A) PLEIT VOOR EEN EFFICIËNT BELEID

De werkloosheid onder de Turkse en Marokkaanse Belgen bereikte in oktober 2005 een absoluut hoogtepunt. 48 % van hen vindt geen werk. Zwarte Afrikanen zijn er nog slechter aan toe: slechts 19 % is aan het werk en dan nog hoofdzakelijk in tijdelijke statuten bij de overheid. In de toekomst worden de cijfers wellicht nog minder rooskleurig, aldus een onderzoek van Universiteit Gent, VDAB en Arvastat.

Uit het onderzoek blijkt dat niet alleen laaggeschoolde allochtonen getroffen worden. Ook hooggeschoolde allochtonen vinden zeer moeilijk een geschikte job. Uit cijfers van het Steunpunt Werkgelegenheid, Arbeid en Vorming (WAV) blijkt dat allochtonen hun job ook veel sneller verliezen.

De belangrijkste reden hiervoor is nog steeds discriminatie. In een peiling van Trends erkende 80 % procent van de werkgevers dat allochtonen gediscrimineerd worden, een vierde van hen sprak zelfs van ernstige discriminatie. Bij de KISS-databank van de VDAB blijkt dat allochtone namen veel minder vaak worden aangeklikt dan autochtone namen. De werkelijke omvang van discriminatie is moeilijk in te schatten. Veel allochtonen vinden de weg of de moed niet om een officiële klacht in te dienen.

DISCRIMINATIE OP DE WERKVLOER

Discriminatie gebeurt op verschillende manieren. Zo worden op sollicitatiegesprekken vaak heel vreemde vragen gesteld aan allochtonen, zoals: 'draagt uw vrouw een hoofddoek?' Daarnaast is er sprake van 'onbewuste discriminatie'. Veel openstaande vacatures worden via informele kanalen ingevuld, een vriend of familielid die er werkt spreekt je erover aan. Als je niet tot de juiste netwerken behoort, raak je dus minder makkelijk aan een job.

De slechte positie op de arbeidsmarkt van allochtonen wordt versterkt door een tekort aan kwalificaties. Weinig allochtonen behalen een diploma hoger onderwijs. Sommigen verwijten allochtonen een 'gebrek aan arbeidsattitudes'. Enerzijds hoeden we ons voor dergelijke veralgemeningen, anderzijds is het belangrijk oog te hebben voor de oorzaak van dit gedrag. Professor Wilma Vollebergh

(K.U.Nijmegen) toont aan dat allochtone jongeren vaker depressief, suïcidaal en angstig zijn. Door een gebrek aan zelfvertrouwen zijn allochtone jongeren vaak op voorhand gedemotiveerd om deel te nemen aan sollicitatieprocedures.

Allochtone jongeren worden vaak aangenomen via tijdelijke en onzekere contracten. Bij de overheid ziet men zeer weinig statutair benoemde allochtonen. Bij herstructurering zijn allochtonen vaak de meest kwetsbaren.

VRIJWILLIG ALS HET KAN, QUOTA ALS HET MOET

Diversiteitsplannen op vrijwillige basis implementeren in de organisatie blijkt geen effect op te leveren (HIVA 2005). D&A pleit voor resultaatsverbintenissen. Wanneer een werkgever niet kan aantonen dat hij een bepaald resultaat op vlak van diversiteit bereikt heeft, of minstens dat hij voldoende inspanningen geleverd heeft om tot een bepaald resultaat te komen, kan men dit sanctioneren door geen subsidies toe te kennen of door geen overheidsopdrachten toe te wijzen.

Dat je gediscrimineerd wordt op de arbeidsmarkt is moeilijk te bewijzen.

D&A pleit voor de invoering van praktijktests tegen discriminatie.

DISCRIMINATIE TIJDENS DE SOLLICITATIE TEGENGAAN

Dat je gediscrimineerd wordt op de arbeidsmarkt is moeilijk te bewijzen. D&A pleit voor de invoering van praktijktests tegen discriminatie. Onbewuste discriminatie kan aangepakt worden door de invoering van anonieme sollicitaties. Ook de sensibilisering van werkgevers is van belang. Sommige werkgevers weten niet dat hun selectieproeven niet cultuurneutraal zijn of dat ze kunnen werven via zelforganisaties of integratiecentra. Leidinggevend hebben nood aan training in het managen van culturele verschillen. Een hefboom hierbij is een expertisecentrum ter ondersteuning en bevordering van de participatie van allochtonen op de arbeidsmarkt.

GEBRUIK MAKEN VAN ELDERS VERWORVEN COMPETENTIES

Veel jongeren beschikken niet over een diploma terwijl ze wel veel vaardigheden bezitten die benut kunnen worden. Positief in dit verhaal is het erkennen van 'elders verworven competenties (EVC)'. De essentie van EVC is dat leren niet alleen gebeurt via het formele onderwijs. Leren gebeurt ook in andere leeromgevingen en tijdens talloze andere activiteiten. Het gaat dus niet zozeer om 'leren' maar om 'ontwikkelen'. Het flexibiliseringsdecreet zorgt ervoor dat jongeren die afgehaakt zijn tijdens hun middelbare schoolloopbaan, de draad toch nog kunnen oppakken in het hoger onderwijs, na het afleggen van een bekwaamheidsproef. Deze proef moet erkend worden als een bevestiging van de competenties die opgebouwd zijn in het secundair onderwijs. Op die manier krijgen jongeren gemakkelijker toegang tot vacatures op niveau C bij de overheid.

INBURGEREN IN DE MAATSCHAPPIJ, NIET IN DE KLAS

We pleiten voor 'duale inburgeringsprojecten', wat wil zeggen dat je iets leert binnen een context, bijvoorbeeld op de arbeidsplaats. Je kunt een taal beter leren door ze te gebruiken op straat, op het werk of in een opleiding. Een taal leren is dan geen doel op zich, maar een middel om informatie uit te wisselen, kennis over te dragen en uiting te geven aan emoties.

ZELFORGANISATIES ALS PARTNER

Allochtone zelforganisaties kunnen een schakel vormen tussen de overheid en de allochtone burgers. Ze kunnen een signaalfunctie opnemen naar de overheid en de media en hun achterban informeren over lopende projecten.

MOHAMED EL OMARI & MOHAMED LAHLALI

Reacties en links: www.tienstiens.org/tt6/p24

MUUR

Ik ben zo triest
omdat de muur verdween

ik weet het wel

muren
hebben een slechte
reputatie:

Berlijnse muur,
de muur in Palestina,
een 'muur tussen mensen'

en toch

jij was zo'n lieve muur
ónze muur

kon ik je maar omhelzen
muur

muur...

FRANKDJ

EEN TUIN IN DE BRUGSE POORT

Ik ben rijk
Ik heb een tuin in de Brugse Poort
Vergankelijke stenigheid beschermt het plekje
Beschut het tegen autogebrul

Mijn lapje van Eden
Bevrijd van koterijenmanie
Koestert zich in het lentelicht

Paardebloemenzonnetjes stralen vrijelijk
In het ongemaaide gras
En Victoria de houtduif
Zoekt er waggelend haar weg

De blauwe – regent tranen van vreugde
Witte seringeng begroeten me
Met wuivende wolken geur

De vijverspiegel raakt beroerd
Door parende goudwindes en
Libellen lispelen een liederlijk lied

Meesjes en lieveheers - beesjes
Houden grote-luizen-kuis
Het mereljong lacht

En ik lach mee
Om al dat leven
Ik ben rijk

DANIELLE

BONT KLEURENPALET

Torenhoge bomen roken zich te pletter,
De fabrieksschouwen lijken op bomen,
Buiten onder de lindeboom hoor ik vogels hun
gekwetter,
Ze praten over de zomer die zal komen,
De fabriek loost roze, gele en paarse stoffen,
Moesten ze rein zijn zouden we met het bonte
kleurenpalet erg boffen,
De meester rookt zijn sigaar en eet kaviaar,
De knecht eet zijn boterhammen met kaas
belegd,
De kleurrijke stoffen zijn nu verwerkt in
voedingswaar,
De mannen en vrouwen van Greenpeace
hadden het nog zo gezegd.

ELLEN BRAET

Reacties en links: www.tienstiens.org/tt6/p25

KYOTO IN DE AC

© Ariane

Milieuproblematiek lijkt vaak een ‘ver-van-mijn-bed-verhaal’. Toch buigen iedere dag talloze mensen en verenigingen zich over onze leefomgeving. Als ledenorganisatie voor de Gentse milieuverenigingen is het Gents Milieu Front (GMF) hét aanspreekpunt om te weten te komen hoe het gesteld is in Gent. Een interview met Stefaan Claeys en Steven Geirnaert.

Julie proberen mensen bewust te maken en beter te informeren over het milieu. Willen jullie vooral wegen op het beleid of richten jullie de pijlen eerder op de individuele consument?

GMF: “Beide. In de Milieuvriendelijke winkel op het Maria Hendrikaplein kunnen Gentse bouwers en verbouwers terecht voor gratis milieuvriendelijk advies. Het stadsbestuur financiert een deel hiervan. Het doel is om mensen duidelijk te maken dat investeren in milieuvriendelijk wonen rendoort. Het is belangrijk dat mensen zo vroeg mogelijk advies inwinnen. Eens de bouwplannen concreet op tafel liggen, kunnen enkel nog details worden gewijzigd. We hechten veel belang aan onze consumentenwerking. Via die individuele dienstverlening dragen we bij tot de bewustwording van een breed publiek. Het effect van individuele bewustwording is wel moeilijk meetbaar. Zolang we maar enkelingen bereiken zal het effect voor het milieu nooit groot zijn. Daarom dringen we bij het stadsbestuur aan op meer middelen voor promotie, zodat we heel veel mensen kunnen bereiken.

Daarnaast volgen we diverse milieuvriendelijke organisaties om onze stempel op het beleid te drukken. Soms leggen we het vuur aan de schenen van onze broodheren. We analyseren milieuvriendelijke en openbare onderzoeken en voorzien die van gefundeerde commentaar. Op die manier ontdekken we nalatigheden en eisen we extra inspanningen,

wat ons bijvoorbeeld bij Sidmar is gelukt.”

Voor ‘de gewone mens’ ligt de schuld van milieuvervuiling vooral bij dergelijke grote bedrijven. Hij zou zelf niet veel aan de vervuiling kunnen veranderen. Klopt dat?
GMF: “Dat beeld is niet langer correct. De protesten van weleer tegen bedrijven die lak hadden aan milieuregels waren terecht. Maar door de groeiende bewustwording en een strengere wetgeving zijn bedrijven schoner geworden. Daarin hebben ze zwaar moeten investeren.

Je zou versteld staan hoe zwaar je als individu weegt op het milieu. Een individuele bewustwording is de uitdaging voor de toekomst. Afvalpreventie is een duidelijk voorbeeld. Ons voorstel om het aantal gratis bezoeken aan het containerpark te halveren, dwingt de mensen na te denken over hoe ze minder afval kunnen produceren. Dit bewustwordingsproces kost meer moeite dan met de vinger te wijzen naar de vervuilde industrie, maar het milieu belangt iedereen aan. Via verschillende acties willen we de Gentenaars overtuigen dat werken aan het milieu begint bij henzelf.”

Julie dienden een afvalpreventieplan in bij schepenen Decaluwe en Termont. Wat kan beter?

GMF: “Stad Gent heeft nog een lange weg af te leggen wat afvalpreventie betreft. Het opstellen van een degelijk afvalbeleidsplan wordt op de lange baan geschoven. Hierin speelt de gewrongen relatie tussen het stadsbestuur en IVAGO een rol. Hoeveel afval er geproduceerd wordt, maakt IVAGO als semi-private onderneming niet uit, zolang de verbrandingsoven maar rendoort. Daardoor gaat te veel belastinggeld naar afvalophaling en te weinig naar preventie. Preventie is economisch nochtans logischer. Wat het

stadsbestuur ‘verdient’ aan vuilniszakkenverkoop is slechts één achtste van de totale verwerkingskost, de rest moet de stad uit eigen zak betalen.

Een ander actiepunt is het verkleinen van de enorme luierberg. We geven daarom ook advies aan jonge ouders. Ieder kind met katoenen luiers spaart één ton restafval uit. We hopen dat stad Gent het gebruik van herbruikbare luiers stimuleert via premies, zoals dat in Leuven het geval is.”

Julie zitten in de gebouwen van het GMF met de neus op het station. Ideaal dus om het debat over de ontwikkeling van de Sint-Pieterswijk op de voet te volgen.

GMF: “Het GMF heeft niets tegen de modernisering van het station, maar stelt zich vragen bij de intensiteit van de plannen. Het grootste pijnpunt is de megaparking voor bijna 3000 auto’s. Dit is het dubbele van het aantal parkeerplaatsen op de Vrijdagsmarkt én het Zuid samen. De geplande R4-link kan al deze auto’s niet slikken. Veel verkeer leidt automatisch tot een verhoging van het fijn stof. Maar in het milieuraapport wordt hiermee geen rekening meer gehouden, omdat Gent sowieso de norm heeft overschreden. Als we bij het stadsbestuur geen gehoor krijgen, stappen we naar de Raad van State of naar Europa. Het GMF stelt realiseerbare alternatieven voor die minder overlast veroorzaken, maar het stadsbestuur sluit koppig de ogen. Een zinvolle piste is volgens ons het promoten van het openbaar vervoer aan de rand van de stad door treinstations in Flanders Expo en naburige gemeenten te heropenen.”

Een andere plaats waar economie en ecologie rechtstreeks met elkaar in aanraking komen is de haven. Havenschepen Termont ging in zijn nieuwjaarstoespraak prat op de milieuvriendelijkheid van de Gentse haven.

HTERTUIN

GMF: "Positief zijn de inspraakmomenten die de stuurgroep Gentse Kanaalzone organiseert rond nieuwe ontwikkelingen. Maar we hebben ook kanttekeningen. We pleiten voor een efficiënt gebruik van de ruimte. Je hoeft geen nieuw kluizendok te bouwen terwijl duizend hectare industriebed in privé-eigendom braak blijft liggen. Het havengebied herbergt heel wat zeldzame planten, ondanks de zware vervuiling. We pleiten voor 'propere bedrijven': bedrijven die zuinig omgaan met ruimte en afval. Er zijn plannen om zulke ondernemingen te verenigen op de Arbed site."

Stel dat men jullie zou vragen om de milieuvriendelijkste stad van Vlaanderen te nomineren. Zou Gent naast zijn titel van gezelligste stad ook die bekroning in ontvangst mogen nemen?

GMF: "Zo eenvoudig is dat niet. In de grotere steden is ook de grote industrie gevestigd en komen mensen uit de naburige steden werken. Zij zijn dus per definitie al 'milieuonvriendelijker'. Je kunt wel op zoek gaan naar de stad met de beste milieukwaliteit en de kleinste ecologische voetafdruk*. Gent heeft inderdaad een goede naam en zou voor zo'n prijs in aanmerking kunnen komen. Dat hebben we te danken aan een goed werkende milieudienst met voldoende mankracht, die ruimte biedt voor nieuwe ideeën. Maar niet te vroeg juichen, er blijft nog werk aan de winkel!"

**Dit is de oppervlakte aarde die nodig is om te voorzien in de levensstijl van een persoon, stad of land. Bereken je persoonlijke afdruk op www.voetafdruk.be*

ARIANE DE VRIENDT

• Meer info: www.gentsmilieufront.be

• Agenda: 'Big Jump in de Coupure!', 16 juli

Reacties en links: www.tienstiens.org/tt6/p26

GENTS NATUURBELEID: WAT IS GOED, WAT KAN BETER?

Een werkpunt: regenwater is geen afvalwater
Regenwater hoort niet thuis in het waterzuiveringsstation aan de Drongensesteenweg.

Pompsystemen, beton en wachtbekkens zijn niet langer nodig als het hemelwater naar de waterlopen kan afgevoerd worden. Een gesprek met buurtbewoners over de oprichting van een nieuw rioleringsproject is hierin een eerste stap.

Een pluim: herwaardering waterlopen Reep en Coupure

Het openbreken van de Reep zorgt voor meer watercreatie en een betere waterkwaliteit. Natuur kan ook ruimte krijgen aan de Coupure. Een constructie van planken en steenpuin net onder het wateroppervlak verandert de betonnen oevers in een groene oase. Negatief is het gebruik van ijzerdraad in de constructie van groeneilanden: daar kunnen vogels in verstrikken.

Een werkpunt: te veel auto's in het centrum

Parkings lokken auto's tot diep in de binnenstad. Fietsstallingen en park-and-ride's gecombineerd met openbaar vervoer stimuleren mensen om Gent autoloos te bezoeken.

Weg met de fly-over die de autosnelweg tot in het Zuidpark brengt. Een oude boom onder deze gewestweg getuigt van de vroegere omvang van het park dat nu door het beton in twee is geknipt.

Een pluim: het Baudelopark herenigd

De straat die het park in tweeën splijt zal snel tot het verleden behoren. Ook de talrijk geparkeerde auto's verdwijnen op die manier uit het zicht. Hoe minder verkeer in het centrum hoe minder fijn stof. De enige fijnstofmeter van Gent staat in het Baudelopark. Het GMF ijvert voor meer meters, want het is onduidelijk hoeveel fijn stof waar gemeten wordt.

Voor wie zich wil verdiepen in het ecologische gedachtegoed is er de opleiding 'ecologische politiek en filosofie'. Organisator is Aardewerk, een vereniging voor radicale ecologie. De opleiding bestaat uit 8 zaterdagen en een weekend tussen oktober 2006 en juni 2007. Meer info op <http://www.aardewerk.be> of vraag vrijblijvend de brochure aan bij filip.loobuyck1@telenet.be of op 016/ 23.60.16.

EEN KLEINE BOODSCHAP

© Freddy Willems

Er liep een vrouw op straat met in de ene hand een boodschappentas en aan de andere hand een zoontje. Ze keek vermoeid en zuchtte nadrukkelijk terwijl ze zich een weg probeerde te banen tussen de fietsers en wandelaars die zich door de winkelstraat haastten. Het was iets over zessen en te bewolkt om te kunnen zien of de zon al helemaal onder was. Eén na één doofden de winkels hun lichten en rolden hun met graffiti bespoten luiken met een klap naar beneden. In enkele minuten tijd verdween elk spoor van aantrekkelijkheid uit de winkelstraten en droop de mensenmenigte af naar smakelijker en vermakelijker oorden. De straatverlichting flitste nu elke dag wat vroeger aan, maar zeker nog twee uur lang zou dit deel van de stad meer op een groezelige achterbuurt gelijken dan op een sfeervol verlicht winkelparadijs.

“Mingus, laat dat!” De vrouw blikte verwijtend naar haar zoontje, dat dichterbij de grond een aangename bezigheid had ontdekt in het oprapen van papiertjes die mensen in de loop van de dag hadden achtergelaten. Hij hoopte dat hij er straks in zijn kamertje een geheime boodschap in zou kunnen ontdekken, als hij er maar genoeg van verzamelde. “Om half zeven sluit Oswald en we hebben nog geen vlees voor vanavond... kom, stap eens een beetje door, we hebben nog maar tien minuten.” Het jongetje bukte zich nu naar een platgetrapt geel foldertje, maar de wind griste het van voor zijn voeten weg en joeg het snel over het voetpad. Even keek hij het spijtig na, dan rende hij zijn moeder achterna de straat over.

Het begon harder te waaien en niet lang nadien vielen de eerste dikke druppels uit de lucht. De vrouw onderdrukte een vloek. Ze nam haar zoontje bij de pols en trok hem naar zich toe, terwijl ze in haar andere hand haar boodschappentas en handtas geklemd hield en een onwillige paraplu trachtte open te houden. “Doe je kap aan. We zijn er bijna.”

De slager was net bezig de droge hammen in de etalage af te dekken toen hij de vrouw op het glas van de deur hoorde tikken. Het was een zwijgzame man die heel goed wist dat een deel van zijn cliënteel eerder zijn flexibele openingsuren wist te waarderen dan zijn fijne vleeswaren. “Op de valreep”, hijgde de vrouw opgelucht. “Mogen we nog drie braadworsten van u? Een tweehonderd grammen filet d’auvers. Goed verpakt, als u wil, want het regent nogal hard.” Onwillekeurig keek ze naar buiten, waar zich kleine plassen begonnen te vormen tussen de kasseien en nu en dan een auto met zwiepende ruitenwissers en opengesperde koplampen voorbij scheurde. Kleine Mingus drukte zijn handen tegen het koude vensterglas en fixeerde zijn ogen op twee regendruppels. Hij gokte dat de linkerdruppel het eerst beneden zou zijn. Ergens halverwege stokte zijn blik. Precies achter de rechter regendruppel, aan de overkant van de straat, liep een vrouw op blote voeten over het voetpad. Ze droeg in elke hand wel vier volle plastic zakken, haar natte grijze haren plakten tegen haar verweerde hoofd en

het leek alsof ze heel hard lachte, haar hele lichaam schudde mee.

“Och, kijk daar eens,” zei de vrouw tegen de slager, en tot haar zoon, “Niet zo staren, Mingus, die mevrouw kan er ook niets aan doen”. “Ah, zotte Yvette. Zo gek als een achterdeur”, zei de slager en tikte met een vette vinger tegen zijn hoofd. “Ze loopt hier al jaren zo rond, maar zelf is ze zich van geen kwaad bewust.” De man scheen een beetje op te leven nu hij een gespreksonderwerp kreeg toegespeeld dat het vlees en het weer oversteeft. “Ze beweert dat ze ooit eens bezoek gekregen heeft van buitenaardse wezens”, grinnikte hij, “en sindsdien voelt ze zich zo uitverkoren dat niets haar nog kan schelen, zelfs de regen niet! ... Dat zal het zijn?”

Er liep een vrouw op straat met in elke hand een paar boodschappentassen. Ze keek gelukkig en genoot zichtbaar van de regen op haar haren en de plassen onder haar voeten. Even verderop stond een moeder met haar zoontje op de tram te wachten. De moeder verdiepte zich in het uurschema van de trams. Het jongetje volgde met grote belangstelling de grimassen op het vlekkerige gezicht van de vrouw, die behoeftig haar plastic tassen op de grond liet zakken. Toen ze zijn oprechte nieuwsgierigheid opmerkte, haakte ze haar blik vast in de zijne en wenkte hem naderbij. Vragend draaide hij zich om naar zijn moeder, maar die stond te worstelen met de betaalautomaat. Hij liep onzeker op de vrouw toe. Ze hurkte omzichtig door haar benen – het was alsof ze boven een Frans toilet ging zitten – rommelde in haar tassen en haalde er voorzichtig een verfrommeld blaadje papier uit. Met haar vrije hand greep ze zijn arm vast. “Heb jij al eens een marsmannetje gezien?”, fluisterde ze. Het jongetje schudde met grote ogen van nee. “Ik wel.” Haar mond bewoog traag en nadrukkelijk. “Maar je weet toch wel dat zij jou kunnen zien? Nee? Nou, dan moet je dit maar eens lezen.” Ze overhandigde hem samenzweerderig het vodge papier. “Maar ik kan nog niet goed lezen”, bracht de jongen bedremmeld uit. De vrouw keek hem ernstig aan. “Dan moet je het ergens verstoppen tot je oud en slim genoeg bent om het te begrijpen.”

Ze keek ineens op naar de moeder, die haastig en met een verontruste blik op haar zoon kwam afgestapt. “Mingus, kom bij mama. De tram komt zo. Mevrouw, valt u alstublieft geen andere mensen lastig met uw onzin, en zeker mijn kind niet.” De vrouw schudde vreemd lachend het hoofd, zwaaide naar het jongetje en ontfermde zich opnieuw over haar tassen.

“Je mag nooit iets aannemen van vreemde mensen, Mingus, hoe vaak moet ik het je nog zeggen. En wat heeft ze jou eigenlijk gegeven? Geef eens hier, nee, geef op, Mingus, verdorie, mama wordt kwaad nu. Laat los, en haal maar meteen al die andere vieze papiertjes uit je zakken ook... Kom, stap op.” Het jongetje ging mokkend naast zijn moeder in

de tram zitten, en hij volharde in zijn stilzwijgen tot na het avondeten. “Het is bedtijd, Mingus. Krijg ik nog een zoen?” “Nee!” Ze ging bij hem zitten en streek zijn haren glad. “Kleine kindjes zijn altijd blij met grote geheimen”, zei ze zacht. “Je vond het vast erg spannend dat die rare mevrouw je vandaag een briefje gaf, maar je begrijpt toch dat mama eerst wilde kijken of er geen stoute dingen in stonden? Er zijn mensen die hele boze dingen schrijven, en ik zou niet willen dat zoiets in jouw lieve handjes terecht komt.” Het jongetje hield zijn hoofd een beetje schuin. “Maar wat stond er dan in die brief?” “Het was een hele vreemde brief, Mingus, een hele vreemde brief. Maar al bij al was hij zo gek nog niet.” “Toe mama, ga je hem voorlezen?” De vrouw keek naar haar echtgenoot, die glimlachend zijn schouders ophaalde. “Och vooruit, maar je zal er waarschijnlijk niet veel van begrijpen. Papa en ik begrijpen het ook niet helemaal.”

Ze trok de dekens goed, ging op de rand van het bed zitten en begon, nog altijd verbaasd over zijn merkwaardige inhoud, de brief voor te

lezen. “Hm. Er staat: ‘Handleiding voor de verkenning van planeet Aarde, Deel 7, De Mens, 7.2 Noordelijk Halfrond, Europa’. Dat is de titel. En wat volgt lijkt op een fragment uit een wetenschappelijke studie over de mens. Er staat geen naam bij, dus weten we niet van wie het is. Maar het lijkt ons sterk dat die gekke mevrouw zoiets heeft kunnen schrijven. Misschien hebben de marsmannetjes het wel gedaan...” Ze knipoogde. “Nu goed, er staat – het is wel moeilijk hoor...”

‘Wie een mensachtige op het spoor wil komen en wil verifiëren of het daadwerkelijk een mens betreft, neemt best volgende raadgevingen ter harte. Vertrek nooit zonder een voorraad voedsel en drank – er zijn mensensoorten die bekend staan om hun gastvrijheid en generositeit, maar de kans dat geen van hen je in hun midden verwelkomt en iets te eten of te drinken aanbiedt, is minstens zo reëel. Start je zoektocht in de zomer. Dat is het beste moment om naar mensen te speuren en hun gedrag te bestuderen. Ze verlaten dan vaker hun woonplaats, komen in groepen bijeen op ‘pleinen’ (grote open plekken in de stad) of zoeken waterplassen op om zich te verfrissen. Veel kans om mensen te spotten maak je aan openbare drinkplaatsen, zoals terrassen. Op echt warme dagen trek je het best naar het strand. Het is een bekend fenomeen dat enorme groepen mensen zich dan samen uitstrekken op het zand en er urenlang roerloos blijven liggen. Een boeiend

schouwspel, al raden we de onderzoeker met klem aan zich zo discreet mogelijk op te stellen. Kom niet te dicht bij de mensen en raak ze zeker niet aan, dit kan agressief gedrag uitlokken.’” Ze glimlachte geamuseerd. “Mingus, ben je nog mee...? Goed. ‘Een doorwinterde mensenjager heeft altijd een baksteen, een muntstuk en een klein geschenkje op zak. Dat komt zo. Het hol van de mens is gemaakt uit steen. Het laagste punt ervan bevindt zich enkele meters onder de grond, het hoogste punt kan tot metershoog boven de zeespiegel uittronen. Denkt u een mensenhol te hebben gevonden? Dan is het eenvoudig: u houdt ter controle gewoon even de steen bij de gevel. Is die van gelijkaardig materiaal, dan is het hol gemaakt door mensen. Slechts enkele onderzoekers zijn er tot op heden in geslaagd een mensenhol te bezoeken. Hoken komen immers bijna alleen voor op duidelijk afgebakende terreinen, waar ze in grote concentraties naast, rondom en tegen elkaar aan worden opgetrokken. Tref je al een leeg hol aan, dan nog is de kans groot dat de omliggende hoken wel bewoond zijn en dat je bezoek dus niet onopgemerkt blijft. In de winter zijn de hoken trouwens zelden of nooit verlaten – het is dan te koud en te nat voor de mens om zich buiten te begeven. Denkt u een mens zelf te ontwaren? Dan moet u iets delicateser te werk gaan. Probeer uit het zicht te blijven of, indien dit niet mogelijk is, elk oogcontact te vermijden. Laat achteloos en zagezegt onbedoeld een muntstuk vallen, het liefst op een goed zichtbare plaats op de grond. Stel u vervolgens verdoken op. Wordt de door u ontwaarde mensachtige door het geldstuk aangetrokken en raapt hij de munt op, dan is het een mens. Gevorderde mensenspotters die toenadering willen zoeken tot hun onderzoeksobject, kunnen op eigen aanvoelen een stapje verder gaan en de munt met uitgestrekte hand aan de mens aanbieden. Let erop nooit per abuis de steen aan te bieden in plaats van het muntstuk, dit wordt ervaren als een uitgesproken teken van agressie. Let ook: het gros van de mensen staat niet open voor contact. Een mens die zich ’s nachts of ’s avonds bij bar weer op straat bevindt, is het meest geschikt om te proberen benaderen. Hij bezit meestal geen eigen hol en moet bedelen voor voedsel of drank. Omdat hij uitgestoten is of zich afgezonderd heeft van zijn eigen groep, is hij paradoxaal genoeg vaak socialer dan mensen die in een hecht groepsverband samenleven. Bovendien is hij meestal alleen op pad. Breek het ijs met een geschenkje, vertel iets over jezelf en tracht in het belang van het onderzoek zoveel mogelijk informatie te verzamelen over zijn leefwereld. Bedank voor het gesprek met een ombelzing. Bezweer hem niets over jullie ontmoeting te vertellen aan andere mensen, ze zouden hem niet geloven. Hou ...’ Mingus? Mingus...? Hij slaapt.”

Ze stond op, trok de gordijnen dicht en stapte voorzichtig de kamer uit. “Het regent nog steeds”, zei ze geeuwerig terwijl ze zich naast haar man in de zetel nestelde. “Poepie?” “Hmm?” “Is de voordeur al op slot?”

SARAH KEYMEULEN

Reacties en links: www.tienstiens.org/tt6/p28

WEG VAN GENT

DE ORIENT EXPRESS IN 7 MINUTEN EN 7 VERHALEN

Als ik op de kaart van Gent de spoorwegwijken aanduid, waan ik me in een door de wereldgeschiedenis getekend berglandschap. Tussen Gent Dampoort in het 'verre oosten' en Gent Sint-Pieters in het 'mondaine zuiden' wekken namen als Ledeberg, Sint-Amandsberg, Moscou en Korea mijn nieuwsgierigheid. Een trip tussen beide stations is in vele opzichten een wereldreis. De heenreis duurt amper zeven minuten, maar als ik in Sint-Pieters een fiets neem en de omgekeerde weg aanvat, ben ik twee volle dagen onderweg. Met uitgestoken voelsprietten ga ik op zoek naar het leven 'tussen-in'.

GENTSCHE MEISJES EN MENSCHENETENDE NEGERS

In 1913 toont Gent zich aan de wereld. De hele stationsbuurt is een erfenis van de Wereldtentoonstelling van toen. Het Sint-Pietersstation, het Maria-Hendrikaplein en het prestigieuze Flandria Palace Hotel – met maar liefst 600 kamers – zijn speciaal voor dat evenement opgetrokken. Ik laat de grandeur van het stationsplein voor wat het is en verlaat het station via de achteruitgang. Na een wirwar van kleine straatjes stuit ik op de baan die Gent met Kortrijk verbindt. Aan de overkant ligt het Miljoenenkwartier, een residentieële burgerwijk met chique herenhuizen en villa's langs brede, groene lanen. Na de Eerste Wereldoorlog vestigde de gegoede burgerij – voornamelijk Franstalige katholieken – zich op de vrijgekomen terreinen van de Wereldtentoonstelling. De Expo was een spectaculaire gebeurtenis voor de Gentenaren. De bezoekers konden van Senegal naar Perzië lopen en van Canada naar de Filipijnen. Maar niet iedereen was enthousiast. Schrijver Karel van de Woestijne beklagde zich over de "flirts van Gentsche meisjes met mensenetende negers". De morele verontwaardiging van Van de Woestijne verbaast als je weet dat er al lang vóór 1913 Afrikaanse Gentenaren waren. Wanneer ik vanaf

het station heuvelopwaarts ga en het uitgestrekte Citadelpark doorkruis, kom ik boven oog in oog te staan met Moorken. Moorken is een beeldhouwwerk van een Afrikaanse jongen. De naam is afgeleid van het Gentse 'moor', wat zoveel betekent als het zwart van een aangebrande pan. Moorken heet eigenlijk Sakala en werd als jonge broussebewoner door de Gentse ontdekkingsreizigers Henri en Lieven Vande Velde meegenomen uit het toenmalige Belgisch Congo. In 1884 ging de jongen in Gent naar school en al gauw stond men versteld van zijn intelligentie en de snelheid waarmee hij 'gecivilliseerd' werd. In 1887 keerde Sakala terug naar zijn land maar als blijvend aandenken kreeg hij een bronzen standbeeld in het Citadelpark. Moorken is het oudste beeld van het park. Honderd en tien jaar en ettelijke hoogtemeters scheidden Moorken van het jongste standbeeld aan de voet van het park: koning Boudewijn, uitgerekend de man onder wie Congo in 1960 de onafhankelijkheid verwierf.

OMA IN KEBABISTAN

De herkomst van de naam Ledeberg is mij een raadsel, want het enige hoogteverschil dat ik overwin is de brug bij het binnenrijden van de gemeente. Ledeberg, zo is me altijd verteld, is de Gentse gemeente 'met het minste groen en het meeste vreemdelingen'. Dat van dat groen

klopt, afgezien van de stukjes schimmel op het oorlogsmonument. Voor de tweede bewering zoek ik cijfers: met 23,3% haalt het aandeel van etnisch-culturele minderheden bijna het dubbele van het Gentse gemiddelde. Ledeberg ademt diversiteit uit. Rondom de imposante kerk concurreren pitazaken Merhaba, Melissa, Konya en Kebabistan met elkaar en met de tavernen van de lokale held Koen Crucke. Aan het wijkcommissariaat hangt een affiche van de voorstelling ‘De slag bij Uustakker’ naast een aankondiging voor ‘muziek uit de Amizagh traditie’. In een telefooncentrale staat Afghanistan in de aanbieding: voor 30 cent per minuut sta je in verbinding met je neef in Kabul. India en Kirgizië aan 20 cent, Ghana en Georgië aan 15 cent en Monaco aan 10 cent. (Wie belt er in ‘s hemelsnaam naar Monaco in een gemeente waar 40 procent van de kinderen in kansarme gezinnen geboren wordt?) Even verderop afficheert de bibliotheek in tien talen: “Nederlands leren? Wij helpen je op weg!” en “Ben je nieuw in België? Wij maken je wegwijs in Gent!”. Ramazan Nalli hoeft in elk geval geen Nederlands meer te leren. Met de slogan “Altijd vers, van appel tot kers”, lokt hij klanten voor zijn kruidenierszaak.

De wekelijkse markt in Ledeberg is een belevenis. Uit alle mogelijke

zijstraatjes komen oudere dames met boodschappenmandjes aangemarcheerd. Ik heb het gemeend moeilijk om hoofddoeken van omaskaaltjes te onderscheiden. Voor het oog van tientallen kooplustigen draait een stel fraaie kippenbillen onophoudelijk in het rond. De potten appelmoes staan er wat verweerd bij op de toonbank, maar laten niets aan de menu-verbeelding over. Op zondag eet Ledeberg kip met appelmoes.

BUFFALO BILL IN MOSCOU

De weg van Ledeberg naar Moskou ligt bezaaid met tramsporen en steigert wild als ze de treinrails overbrugt. De wijk dankt haar naam aan een afdeling Russen van het Tsarenleger, die op deze plek verbleven na de nederlaag van Napoleon in 1815 te Waterloo. Een reeks appartementsblokken doet tevergeefs moeite om niet grijs te lijken: een likje blauwe verf hier, een streep oranje daar. Op een stukje gras naast de spoorweg staat een verweerd winkelkarretje nat te worden. Een voetgangerstunnel onder de sporen brengt me naar de Oefenpleinstraat. Fabrieksgebouwen, containers en afvalhopen nopen me tot een steviger fietstred. Nochtans kleeft er geschiedenis aan het verwaarloosde tarmac. Exact één eeuw geleden hield de legendarische Far-Westheld Captain William Cody, bijgenaamd Buffalo Bill, hier het allerlaatste optreden uit zijn loopbaan. Met het beroemde circus Barnum & Bailey reisde hij Europa rond met de voorstelling *‘The roughriders, the world’s most famous horsemen’*. De aanmoedigingskreten ‘Buffalo! Buffalo!’ werden overgenomen door de voetbalsupporters van AA Gent en gaan tot vandaag mee. Buffalo Bill inspireerde niet alleen de kreet maar ook het embleem van de club: een Indiaans opperhoofd. Enigszins ironisch als je weet dat ‘Bill Cody’ louter voor het plezier honderdduizenden buffels brutaal doodschoot en zo de indianen van hun levensmogelijkheden beroofde.

STRIJD OM EEN STAMNUMMER

Naast AA Gent herbergt de gemeente Gentbrugge ook 'de tweede club van 't stad': RC Gent-Zeehaven (20 jaar en vier fusies eerder nog gewoon RC Gent). RC Gent is altijd de club 'van het volk' geweest, AA Gent is meer 'bourgeois' getint. Van bij de oprichting was de rivaliteit groot. RC Gent werd opgericht in 1899 en kreeg stamnummer 11. Voetbalclub AA Gent werd pas een jaar later gesticht maar kreeg stamnummer 7 omdat de atletiekvereniging La Gantoise al in 1895 aansluiting zocht bij de voetbalbond. Dit is steeds een doorn in het oog geweest van het trotse Racing. Tussen 1913 en 1922 speelden beide teams in de hoogste afdeling, een eer die momenteel enkel voor de Buffalo's is weggelegd. Terwijl de interculturaliteit van Ledeberg zich in al zijn alledaagsheid afspeelt, moet je die van Gentbrugge zoeken in het Chinese restaurant op de Brusselsesteenweg, op het voetbalplein van AA Gent of in de wereldwinkel nabij het vroegere station. Nauwelijks 4 op 100 inwoners zijn allochtoon.

GENTENAREN IN HET VREEMDELINGENLEGIOEN

Geprangd tussen het razen van de E17, het vieze lozen van de Schelde en de mest van de laatste restjes Gentse boerderij ligt Wijk Korea. De wijk werd gebouwd ten tijde van de Korea-oorlog en werd, naar verluidt, bewoond door nogal 'ruig werkvolk'. Na een cafébezoek ging men er geregeld met elkaar op de vuist. Al gauw deed in Gentbrugge het verhaal de ronde, dat er even hard werd gevochten als in de Korea-oorlog. De wijk zit goed weggestopt: wie hier niets te zoeken heeft, komt hier eenvoudigweg niet.

AAN TAFEL IN MACHARIUS-HEIRNIS

"Het was een sjofele buurt, een monotone rij huizen in donkere baksteen, het voetpad was smal en lag schuin," schreef Hugo Claus over de wijk waar hij van 1984 tot 1986 woonde. Sindsdien is er veel veranderd in Macharius. De buurt geldt als voorbeeld voor andere stadsdelen. Het is een bruisende wijk geworden die synoniem staat voor buurtinitiatief en maatschappelijk engagement. Aan een gevel in de Eendrachtstraat hangt een levensgroot kunstwerk. 'Aan Tafel' is een luchtfoto van de straat in de zomer van 2002, toen op initiatief van acteur-regisseur Pier de Kock meer dan 1000 buurtbewoners samen dineerden aan een 500 meter lange tafel.

EROS EN THANATOS NABIJ DAMPOORT

Tegenover een hectische rotonde ligt het Dampoortstation. In de onmiddellijke nabijheid van het station zijn pita en seks de meest verkochte waren. Een witte oversteekstrook scheidt mij van eroticacenter *Sexorama*. Drie gesluerde dames in joggingpak steken het zebrapad over. Een man in zwarte leren jekker sjokt erachter aan. De vrouwen slaan linksaf en vormen *en passant* een eigenaardig contrast met de beeltenis van een poedelnaakte prostituee. Zou dit zijn wat men bedoelt met de botsing der culturen? De man kijkt links noch rechts bij het oversteken en kiest resoluut voor de weg rechtdoor.

Even verderop, in Sint-Amandsberg, ligt het Campo Santo. Tal van vooraanstaande figuren uit de Gentse geschiedenis rusten op dit 'Père Lachaise van Vlaanderen' hun eeuwige zielenroes uit. Hoewel de begrafenisheuvel vooral geliefd was bij de Franstalige katholieke bourgeoisie liggen er ook grote namen uit de Vlaamse Beweging, zoals Jan-Frans Willems en Karel Lodewijk Ledeganck. Elk graf heeft zijn eigen verhaal. In een monumentale graftombe voor mij ligt rechter Martens-Sotteau. De man leefde met de vreemde angst om schijndood begraven te worden. Daarom had hij gevraagd om de luiken van zijn kelder voor eeuwig open te laten staan, zodat voorbijgangers hem zeker zouden horen als hij vanuit zijn doodskist hulpkreten zou slaken. Om er zeker van te zijn dat toch minstens één iemand elke dag aan zijn graf zou voorbijkomen, had hij om een krantenbezorging na zijn dood gevraagd. Tot twee jaar na zijn overlijden in 1938 gebeurde dat ook. Maar de rechter werd niet meer wakker.

JAN BOESMAN

Reacties en links: www.tienstiens.org/tt6/p30

Meer weten?

Gentbrugge: 8 eeuwen geschiedenis (Marcel De Bleecker, 1993)

Oude glorieën, nieuwe vedetten: Van LA Gantoise tot AA Gent (Gilbert De Vogelaere, 1993)

Het Campo Santo van Sint-Amandsberg (Sabine De Groote, 2000)

Website www.gent.be

Met dank aan Noël Callebaut van de Heemkundige Kring Land van Rode voor de informatie i.v.m. Wijk Korea

“EEN VOORZICHTIG MAN ZIET HET SLECHTE EN VERBERGT ZICH”

Dit is het tweede deel van het verhaal van Gabriël Maindo. In het eerste deel vertelde hij over zijn drie jaar durende verblijf in België, de periode waarin hij verbonden was aan Victoria Deluxe. Uitgeprocedeerd vluchtte Gabriël in oktober 2005 naar Zuid-Afrika, nadien verkreeg hij politiek asiel in Canada. Recent kon hij met een beurs rechtenstudies aanvatten in de Franse stad Tours. Van daaruit schreef hij dit tweede deel, waarin hij terugblikt op zijn keuze om België te verlaten.

Op het einde van mijn verblijf in België bleven vele vrienden en verenigingen hun verlangen uiten dat ik in België zou blijven. Hierdoor kwam ik voor een verscheurende keuze te staan. Uiteraard wilde ik graag verder mijn waarden met de anderen delen en die van hen leren kennen. Maar ik vroeg me af onder welke voorwaarden het mogelijk én aanvaardbaar was om te blijven.

In deze periode, waarin ik moest afwegen of ik zou blijven of vertrekken, was het alsof ‘de hemel op mijn hoofd viel’. Hoe kon ik immers de verwachtingen van mijn vrienden beantwoorden terwijl ik bloot stond aan een mogelijke uitwijzing?

De hemel is op mijn hoofd gevallen, met sneeuw en hele regenbuien aan moeilijkheden. Maar wat kan men doen? Hoe uit een dal geraken en een nieuw leven te beginnen zonder je zelfrespect en dat voor anderen te verliezen?

Het laatste woord werd van mij verwacht. Na alle inspanningen die ik gedaan had om me te integreren, dacht ik dat een uitwijzing me niet zou kunnen overkomen - om mezelf ook niet te veel geweld aan te doen. Pas later zag ik in dat mijn integratie in feite neerkwam op een assimilatie.

Ik overlegde met mezelf en ging na hoe ik als overwinnaar uit deze proef zou kunnen komen. Daarbij wou ik ook rekening houden met hen die wilden dat ik in België bleef om in de illegaliteit verder met hen samen te leven. Mijn situatie deed me denken aan het tijdperk van de deportatie van de joden. Toen hadden sommige personen de moed om, los van alle represailles die hen mogelijk te wachten stonden, de joden te beschermen. Dit moedige gebaar hielp me het hoofd rechtop te houden en in te zien dat ik niet alleen leefde, maar dat we samen leefden, ondanks mijn abnormale situatie. Ik begon me te realiseren dat, als de mensen die me omringden ‘beslissers’ waren, ze een oplossing zouden vinden voor mijn situatie aangezien ze in staat bleken tot goede diagnoses. Ze verstrekten me immers met hun steun en liefde de gepaste medicijnen om mijn droefheid te milderen en voorzagen zo de wonde op mijn hart van een pleister.

Om de situatie van een *sans papier* te kunnen begrijpen moet je ze zelf beleven. Je leeft met een permanent gevoel van angst en voelt je verzwakken, op moreel, fysiek en op geestelijk vlak. Je wordt afhankelijk als een kind van zijn ouders of van andere volwassenen, maar dan erger. Want je verkeert dag en nacht in de zekerheid dat het voor je gedaan is in België zodra je op een routinecontrole van de politie botst. Je vermijdt dus best publieke plaatsen of cafés. Want de minste ordeverstoring leidt ertoe dat de politie verschijnt en iedereen in de buurt naar hun papieren vraagt. Als je geen identiteitsbewijs hebt, neemt de politie je mee en bezegelt je lot: dat van de gedwongen terugkeer.

Met het vooruitzicht op zoveel angst en vernedering besliste ik uiteindelijk om me terug te trekken en niet in deze val te trappen. Men weet nooit wat de toekomst in petto heeft, maar een spreekwoord van bij mij zegt: ‘een voorzichtig man ziet het slechte en verbergt zich’. Het is beter niet in een situatie te belanden waarvan je achteraf moet verzuchten: ‘had ik het maar geweten...’. Zonder daarbij echter te vergeten dat wie niets riskeert, niets heeft. Risico's nemen kan positief uitdraaien, maar het kan je ook schaden of vernietigen. Uiteindelijk hangt alles af van je ingesteldheid!

DIRK HOLEMANS

Reacties en links: www.tienstiens.org/tt6/p33

© Fixatief

HET GA JE GOED, BRUGSE POORT, HET GA JE GOED

“Deze kettingroker heeft geen longen, is uitgeteerd en afgeleefd. Dat was de diagnose van de buitenwereld.”

De Brugse Poort is geen geplande stad: geklemd tussen de Coupure, de Ring en de Drongense Steenweg, meer dan een eeuw geleden gebouwd voor de economie, vlakbij de fabrieken die nu al lang gesloten zijn. De huizen lijken allemaal wat op elkaar. Vier meter breed en acht meter diep, een schone plaats, een achterplaats, een verdieping er op, tussenmuren van amper een baksteen. Als je goed luistert, hoor je de burensnurken - of is het iets anders wat ze doen? Een toilet buiten op de koer met een beerput eronder, en je wassen doe je in de kuip. Dat was genoeg voor de modale arbeider, zijn vrouw en zijn zes koters. Die hoefden de Brugse Poort nooit uit. Ze hadden toch geen stemrecht en zeker geen vakantie, behalve op zondag dan, bij gratie van de Kerk. En ze konden hun eten kopen in de winkel van hun fabriek. Geen nood om te verleggen dus. Daar komt de Brugse Poort vandaan. Zo zijn haar smalle straten gebouwd, haar gevels vlak naast elkaar geperst. Het tweede raam is dichtgemetseld vanwege de ramenbelasting. Liever in de schaduw leven dan belastingen betalen. Plantrekkers ten voeten uit.

In de Brugse Poort leiden de wegen naar zichzelf. Ze staat op zichzelf, ze leeft op zichzelf, ze kijkt voornamelijk naar binnen. Zo is ze ook gebouwd. Alleen de Bevrijdingslaan biedt doorheen de Brugse Poort een opening naar andere oorden. Maar toch is het een Poort. Een overslaghaven van mensen. Van Oost naar West, van oorlog naar vrede, van platteland naar stad, van studentenleven naar luizenbaan, van arm naar rijk of omgekeerd. De Brugse Poort ziet nogal wat door haar muren passeren. Kieskeurig is ze niet. Ze ontvangt alle drenkelingen met open armen, zonder onderscheid van aanschijn of papieren. Elke calamiteit die naam waardig vindt hier zichzelf weerspiegeld, voor een tijdje, tot er weer nieuwe golven komen aangespoeld en de oudere inpakken om verder te gaan. Terug gaan zit niet in de aard van de mens, niemand wil een bank naar achter. Sommige blijven hangen, schieten wortel in het vruchtbare slib van de mensenstroom. Ze raken verslingerd aan deze groep textielhuisjes van de 19^e eeuw, tegen elkaar gesmeten en later in de stad gegroeid. Op de mensen die er wonen, hun drukte en hun stilte, de kakofonie van geluid en kleur, het gevoel van vrijheid, de echte arena van het leven, met alle charmes en problemen recht onder je neus. Hier mag je veel doen op straat. Niemand kijkt op van een rare kop.

Dit is een oude stad. Nergens vind je meer huizen die zich warmen met steenkool. Een veld van walmende schouwven in de winter, zelden een spatje groen te bekennen. Boven de daken zie je hier en daar een suggestie van het groen achter de gevels, dat is het. Deze kettingroker heeft geen longen, is uitgeteerd en afgeleefd, dat was de diagnose van de buitenwereld. De Brugse Poort was eigenlijk door de artsen al lang opgegeven. Tja, deze oude sukkelaar is terminaal ziek, valt niets meer aan te doen, alleen palliatieve zorg heeft nog zin. En daarna platgooien en opnieuw beginnen.

Blinden zijn het en dwazen, die dit denken. Vergeet het maar. Er zit heel wat meer leven in deze oude knakker dan je op het eerste zicht zou bevroeden. Een heel klein beetje zuurstof volstaat om overal het leven uit alle hoeken naar boven te doen springen. De Brugse Poort vindt zichzelf opnieuw uit, is in een ijtempo aan het vervellen. Overal wordt aan haar verweerde muren gepulkt en geplakt dat het een lieve lust is. Haar uiterlijk verandert elke dag. Frisser, mooier, groener. Oude huizen met nieuwe geveltuintjes, meer licht, frissere kleuren. Verkrotte keten gaan massaal tegen de vlakte en maken plaats voor nieuwe huizen of dikwijls een parkje. Overal schieten de groene vlekken uit het asfalt omhoog: zuurstof voor de Brugse Poort! En of het nodig was. De stad herademt, legt eindelijk haar oude gewaden af en maakt zich op voor haar nieuwe leven, met nieuwe vormen en nieuwe gewoonten. Een Brugse Poort gemaakt voor de mensen die er wonen en werken. Een Brugse Poort die niet naar zich zelf kijkt, maar naar de wereld. Met een nieuwe open blik. Het ga je goed, oude vriend met nieuwe longen, het ga je goed.

KOEN

Reacties en links: www.tienstiens.org/tt6/p34

ONGEHOORD?

© freddy willems

Zevenhonderdttwintig keer. 720! Ik heb het geteld, terwijl ik nog in bed lag. 720 keer luiden op zondag de klokken van een kerk in Heirnis. Een normaal mens zou denken dat er dan minstens ergens een uitslaande brand is. Of dat de Noormannen zijn binnengevallen.

Niet dus. De voorzitter van de kerkfabriek in mijn buurt keek oprecht verbaasd toen ik vroeg of zijn kerk ooit klachten krijgt over te luid of te veelvuldig gebeier. Hij had al veel gehoord, maar dat blijktbaar nog niet. Het kan natuurlijk ook erger. In een of ander Scandinavisch land, waarvan de naam me even ontglipt, hebben alle geloofsovertuigingen bij wet het recht een keer per week hun grote gelijk door de straten te verkondigen. Ook de atheïsten mogen dan van de daken schreeuwen dat god dood is. Blij dat ik daar niet wakker moet worden op een zondagmorgen.

De Scandinaviërs houden er wel vaker een creatieve opvatting over lawaai op na. Sommige Finnen (nu ja, sommige *zatte* Finnen) schijnen geluidsoverlast tot sport te verheffen. Het spelletje in kwestie heet *Suburban Bingo* en de regels zijn simpel. Je wacht tot andere mensen gaan slapen en zoekt vervolgens een mooi en groot flatgebouw op. Eenmaal daar aangekomen, begin je zo luid mogelijk te roepen en te tieren om de bewoners uit hun bed te krijgen. Wanneer er in het flatgebouw vier lichten op rij aan gaan, is het Bingo! Bepaalde vormen van volksvermaak moeten waarschijnlijk niet al te veel aangemoedigd worden.

Bij geluidsoverlast denken we doorgaans aan gemediatiseerde fenomenen als vliegtuiglawaai en 'onverdraagzame' burens van speelpleintjes. Lawaai is nochtans een alledaags en alomtegenwoordig fenomeen: voorbijrazende auto's, treinen, televisies, muziek, cafés, blaffende honden, burenruzies, burensks... In de Gentse kanaalzone is er een actiegroep die zich verzet tegen het te luide gezwiep van de daar neergeplante windmolens. Niet alleen het

In Zelzate schoot een 76-jarige man vorig jaar zijn burens dood omdat ze teveel lawaai maakten met hun schuurmachine. Decibels zijn dus niet om mee te lachen. Of toch niet te luid.

lawaai van die bouwluigen stoort, zelfs de schaduw die ze werpen schijnt irritant te zijn. Wie geen last heeft van lawaai, ligt er ongetwijfeld niet wakker van. Maar heel wat mensen liggen wel wakker. 1064 van de 1203 door de Gentse politie in 2005 vastgestelde lawaai-overtredingen betreffen nachtlawaai. De andere vaststellingen vermelden geen kerkklokken, maar wel acht overtredingen door te luide huishoudmachines...

Volgens de door de federale politie opgestelde veiligheidsmonitor van 2004 verklaart meer dan 33% van de Gentenaars last te hebben van geluidsoverlast door verkeer en bijna 23% van

andere vormen van lawaaihinder. De stadsmonitor van 2005 bevestigt deze cijfers in grote lijnen. Dat is meer dan het Belgische gemiddelde, maar veel minder dan het gemiddelde van de grote Belgische steden. Een miljoen Vlamingen zou momenteel in meerdere of mindere mate last hebben van gehoorbeschadiging ten gevolge van lawaai. En lawaai veroorzaakt slaapproblemen, stress en hoog oplopende burenruzies. In Zelzate schoot een 76-jarige man vorig jaar zelfs zijn burens dood omdat ze teveel lawaai maakten met hun schuurmachine. Decibels zijn dus niet om mee te lachen. Of toch niet te luid.

Volgens sommigen zal het verschil tussen rijk en minder rijk in de toekomst minder bepaald worden door puur materieel bezit, en steeds meer door het ontbreken van bepaalde ongemakken, zoals ziekte en overlast. Ook voor geluidsoverlast zou deze theorie best wel eens kunnen kloppen. Maar als je echt aan het lawaai wil ontsnappen, kan je toch beter oud dan rijk worden. Eén groep die volgens de veiligheidsmonitor beduidend minder last heeft van verkeersoverlast zijn de 65-plussers. Ouder worden heeft helaas ook zijn nadelen. Eind vorig jaar werd een stel - naar eigen zeggen hardhorige - bejaarden door de politie een Nederlandse McDonalds uitgezet omdat ze teveel lawaai maakten. Dat zal ze leren de jeugd te terroriseren!

WOUTER BRAUNS

Reacties en links: www.tienstiens.org/tt6/p35

RADAR FUIFT

Radar dat is de Gentse stadskrant TienSTiens, de gelijknamige website en de Stoot van de stad. Op zaterdag 1 juli vieren we de start van de zomer en het verschijnen van een nieuw nummer.

Kom vanaf 22 uur naar de (overdekte) speelruimte in de Bevelandstraat 26 (zijstraat Voormuide) voor DJ Wies en meer dan 100 verrassingsacts.
Inkom e 3 (TienSTiens gratis)

TINTELIJN CVBA SCHILDERSCOLLECTIEF

tinteliJn

VAKMANSCHAP MET NATUURZUIVERE VERVEN

Werken met • natuurverven
• linoleum
• leempleister

www.tinteliJn.be
09.219 09 60 - info@tinteliJn.be

Lekker GEC
biologisch eet- & theehuis
& infopunt
een project van
Sogo Bla O yon'd vzw

Open
dinsdag tot en met zondag
van 11u30 tot 21u
(maandag gesloten)

R. Maria Hendrikaplein 5-6, 9000 Gent
(rechtover het St Pietersstation)
Tel 09-242 87 50 • Fax 09-242 87 51
lekkergec@gec.be
www.lekkergec.be
vrijwilligerswerk en stage mogelijk

Stills uit de film 'Eliminatie', een samenwerking van Radar vzw en Tom Dupont in het kader van het project 'Stoot van de Stad'. Meer lezen? Check 'Infowarroom' op pagina 12.